

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ,
ΕΔΩΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΝΕΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΩΣ
ΠΙΕΡΙΑΣ "Ο ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ",
ΕΠΑΙΝΕΣΑΙ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ Ν. ΠΙΕΡΙΑΣ

Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Αρ. Φύλλου 125 - Οκτωβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος (Τρυγομηνάς - Αεργίτες - Χριστιανάρης) 2017

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

Με την χάρη του Θεού, εισήλθαμε για μια φορά ακόμα στην νηστεία, η οποία θα μας ετοιμάσει πνευματικά να εορτάσουμε την μεγάλη Δεσποτική Εορτή των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς. Αυτές τις εορτές, το Γένος μας, τις τίμησε και τις τιμά ιδιαίτερω, όχι μόνο πνευματικά, αλλά και με άλλους τρόπους. Ένας από αυτούς είναι και τα έθιμα. Τα έθιμα είναι οι εκδηλώσεις που σχετίζονται με τις εορτές. Τα ήθη και τα έθιμα, είναι στοιχεία του πολιτισμού μας, τα οποία διατηρούν ανόθευτη την ιστορική πορεία της Ρωμιοσύνης.

Μέσα από τα έθιμα, ο λαός μας κρατήθηκε, ανδρώθηκε, μεγαλούργησε και αντιστάθηκε στα διάφορα ρεύματα που κατά καιρούς πέρασαν από τον ελληνικό χώρο. Για τον λόγο αυτό, μέσα από την φιλόξενη εφημερίδα "ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ" των αδελφών μας κατοίκων της Νέας Τραπεζούντος που το όνομά της μας παραπέμπει στην παλαιά και ιστορική Τραπεζούντα του Πόντου, την Πρωτεύουσα των Μεγάλων Κομνηνών, θα θέλαμε, με την ευκαιρία των εγγιζουσών εορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, να παρουσιάσουμε ορισμένα από τα έθιμα της Μικράς Ασίας και του Πόντου, έτσι ώστε να μάθουμε οι νεότεροι και να θυμηθούμε οι παλαιότεροι. Είναι άλλωστε επιβεβλη-

στορική Τραπεζούντα του Πόντου, την Πρωτεύουσα των Μεγάλων Κομνηνών, θα θέλαμε, με την ευκαιρία των εγγιζουσών εορτών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, να παρουσιάσουμε ορισμένα από τα έθιμα της Μικράς Ασίας και του Πόντου, έτσι ώστε να μάθουμε οι νεότεροι και να θυμηθούμε οι παλαιότεροι. Είναι άλλωστε επιβεβλη-

μένο σήμερα που όλα είναι ρευστά, όλα αμφισβητούνται και καταρρέουν, εμείς οι Ρωμηοί να κρατήσουμε όσο μπορούμε την ιδιοσυγκρασία μας και την παράδοσή μας. Καλό ταξίδι στον κόσμο της παραδόσεως και των εθίμων.

συνέχεια στη σελ. 3

Το Δ.Σ. του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ" εύχεται στους απανταχού Οφίτες και φίλους του Συλλόγου

Χρόνια Πολλά
Καλά Χριστούγεννα

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΟΦΕΩΣ

Καλημέρα σας και πολλούς χρόνους
Ύγειαν και χαρά στο νοικοκύρη
Ύγειαν και χαρά στα παληκάρια

Έξω στην αυλή και στο παλάτι
Στέκουνε θυμίζου τα παληκάρια
Στέκουνε θυμίζου εσένα, αφέντη

Ε! αφέντη μας να μη κοιμάσαι
Οψεζνή βραδυ καλή βραδυ έν
Οψεζνή βραδυ Χριστός γεννέθεν

Οψές γεννέθεν και αύριον εστάθεν
Γράφει γράμματα βαστά Βαγγέλια
Γράφει γράμματα και πάλ' εγνώθη

Τον Παντόπλουτο τον τιμημένο
Τον ετίμησε Θεός και άγιοι
Τον εγέννεσεν η Παναγία
Τον εβάπτισεν ο Ιωάννης

Τον επέρπασαν οι σκύλ' Εβραίοι
Έρριξαν αυτόν εις έθρον τόπον
Αρχοντόπουλο και καλαμιόνι
Μύρος έτουνε και μυρ αηδόνι

Μύρος έτουνε και μυραηδόνι
Εμυρόδισεν και σεν αφέντη
Έ αφέντη μου να μην κοιμάσαι
Άψον το κερίν κ' έλα σην πόρτα.

Φιλολογική ημερίδα στη μνήμη του Γιάννη Μεγαλόπουλου

Την Κυριακή, 3 Δεκεμβρίου 2017, πραγματοποιήθηκε φιλολογική ημερίδα στην γεμάτη από κόσμο αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Κατερίνης, η οποία ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του Γιάννη Μεγαλόπουλου, που έφυγε από τη ζωή πριν έναν περίπου χρόνο, στις 19 Οκτωβρίου 2016.

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία φίλων του Γιάννη Μεγαλόπουλου, υπό την αιγίδα του Μορφωτικού Ποντιακού Συλλόγου Νέας Τραπεζούντας «Αλέξανδρος Ψηλάντης» και συνδιοργανωτές την Ένωση Ποντίων Πιερίας καθώς και τον Ποντιακό Σύλλογο «Παναγία Σουμελά».

Η εκδήλωση ξεκίνησε με τον π. Χρήστο Σεϊταρίδη, εφημέριο του Κορινού, ο οποίος αναφέρθηκε σε γενικότερα πνευματικά θέματα, αλλά δεν παρέλειψε και προσωπικές αναφορές στο πρόσωπο του Γιάννη, εξάιροντας τον φιλόδοξο χαρακτήρα του και την αγάπη του προς το συνάνθρωπο, το ενδιαφέρον του για τα κοινωνικά ζητήματα και τη συμβολή του σε αυτά με γενναιοδωρες, αλλά πάντα διακριτικές χειρονομίες αγάπης.

Στη συνέχεια, ο Νίκος Ναχόπουλος έκανε σύντομες βιογραφικές αναφορές και προσπάθησε μέσα σε λίγα λεπτά να παρουσιάσει με τρόπο σεμνό και εύστοχο το χαρακτήρα του Γιάννη Μεγαλόπουλου και να προσδιορίσει την ειδοποιό διαφορά που τον έκανε να είναι ένα άτομο ξεχωριστό και σημαίνον, όχι μόνο στην τοπική μας κοινωνία, αλλά και ευρύτερα,

συνέχεια στη σελ 4

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Μην ξεχνάτε να τακτοποιήσετε την συνδρομή σας για τα «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» στους ανταποκριτές μας:
Σταυριανίδη Σταύρο, τηλ. 6973496145.
στον ταμία του συλλόγου:
Εφραιμίδη Βασίλειο τηλ. 6976806391,
Ταχυδρομικώς, με εντολή, με τα στοιχεία:
Μορφωτικός Ποντιακός Σύλλογος Αλέξανδρος
Υψηλάντης Νέας Τραπεζούντας Πιερίας Τ.Θ.
8004 ΤΚ 60100 Κατερίνη Πιερίας.
Μέσω τραπεζών για συνδρομητές εσωτερικού και εξωτερικού στους κάτωθι λογαριασμούς:
Εθνική Τράπεζα Ελλάδας:
373/296174-11
IBAN: GR 6001103730000037329617411
Eurobank Εργασίας:
0026-0210-15-0100477219
IBAN: GR 9402602100000150100477219
Στην κατάθεση μέσω τραπεζών θα πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του καταθέτη για να αποσταλεί και η σχετική απόδειξη από το ταμείο του Συλλόγου.
Το Δ.Σ. του Συλλόγου και η Συντακτική Επιτροπή της Εφημερίδας.

Επιτυχόντες σε Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι με Οφίτικη Καταγωγή

Νταμπώσης Εμμανουήλ του Ιωάννου και της Πετρίδου Χριστίνας, εισαχθείς στο Τ.Ε.Φ.Α.Α του Α.Π.Θ. (Σέρρες).

Συντρίδου Μαρία του Κυριάκου, εισαχθείσα στο τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων του Τ.Ε.Ι. Άρτας.

Τερζίδης Παναγιώτης του Δημητρίου και της Βελεντζέκη Φωτεινής, εισαχθείς στην Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ ΓΙΑ ΤΑ «ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

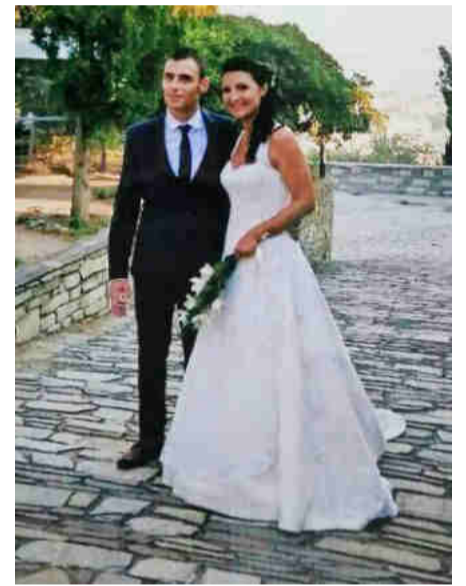
Χρηστέλης Δημήτριος	20 €
Ναχόπουλος Νίκος	20 €
Ζαβρίδης Δημήτριος	20 €
Σπύρου Βασίλειος	10 €
Τερζίδης Βασ. Αναστάσιος	30 €
Κωτίδης Βασ. Αναστάσιος	10 €
Γιανταμίδης Χρήστος	10 €
Γεωργιάδης Ηλ. Βασίλειος	10 €
Κορομηλάς Απόστολος	20 €
Κορομηλάς Αθανάσιος	20 €

τα ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ μας**Γεννήσεις:**

Την Πέμπτη 8 Δεκεμβρίου ο Παραδεισόπουλος Ιωάννης και η Καρανικόλα Στεργιανή απέκτησαν αγόρι.

Γάμοι:

Την Κυριακή 3 Σεπτεμβρίου 2017 ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου ο Ζανέτας Αναστάσιος (του Ιωακείμ και της Σοφίας) και η Ιωαννίδου Μαρία. Το μυστήριο τελέστηκε στην Ιερά Μονή Βλατάδων Θεσσαλονίκης.

Απεβίωσαν:

Το Σάββατο 7 Οκτωβρίου απεβίωσε ο Χαραλαμπίδης Νικόλαος του Αναστασίου (σύζυγος Ελένης), σε ηλικία 84 ετών κάτοικος Κατερίνης.

Το Σάββατο 18 Νοεμβρίου απεβίωσε η Αθανασιάδου Σωτηρία (σύζυγος Χρήστου) σε ηλικία 83 ετών κάτοικος Θεσσαλονίκης.

Την Παρασκευή 8 Δεκεμβρίου απεβίωσε η Παλάσκα Κωνσταντίνα του Λαζάρου και της Ελένης Χαριτοπούλου, σε ηλικία 29 ετών κάτοικος Κορινού Πιερίας.

Την Τετάρτη 13 Δεκεμβρίου απεβίωσε ο Αλχαζίδης Γεώργιος του Λαζάρου και της Αναστασίας Αλχαζίδου (το γένος Λυκίδου) σε ηλικία 66 ετών κάτοικος Κρύας Βρύσης Ν. Πέλλας.

Πρόσκληση

Το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου μας προσκαλεί τα μέλη, τους φίλους και γνωστούς του συλλόγου στην εκδήλωση κοπής της βασιλόπιτας που θα πραγματοποιηθεί το **Σάββατο 13 Ιανουαρίου** και ώρα **18:30** στην αίθουσα του συλλόγου στη Νέα Τραπεζούντα.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης»
Νέας Τραπεζούντας.

Ευχαριστήριο μήνυμα

Κοντεύει χρόνος που έφυγε από κοντά μας ο αγαπημένος μας, σύζυγος και πατέρας, Αριστείδης.

Λόγω του πόνου της απουσίας του, καθυστερήσαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας για την αμέριστη συμπαράσταση που δείξατε στο πένθος μας.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τα μέλη και το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας για την απόφαση, με δαπάνη του συλλόγου, να αγιογραφηθεί στον Ναϊσκο του Αγίου Ευγενίου, ο εκ Πόντου Άγιος Σέργιος (ο Δίκαιος), στη μνήμη του αγαπημένου μας.

Για εμάς (και ιδιαίτερα για εκείνον), είναι η έμπρακτη αναγνώριση της προσφοράς του στο Σύλλογο και στο χωριό που τόσο αγάπησε. Σας ευχαριστούμε για αυτό και μαζί με σας θα τον θυμόμαστε για πάντα.

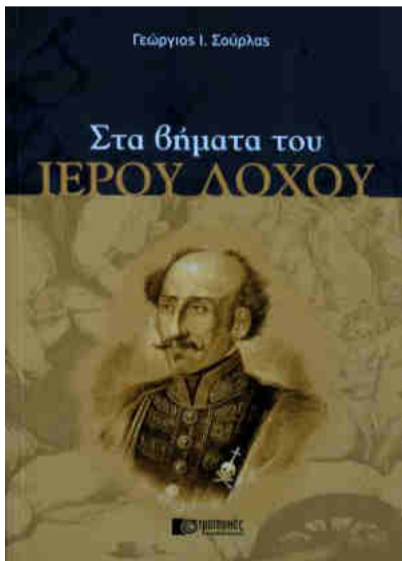
Μας λείπει τόσο πολύ, γιατί μας αγαπούσε τόσο πολύ...

Μας λείπει πολύ, γιατί νοιαζότανε πολύ...

Αγαπούσε, νοιαζότανε και το έδειχνε.

Μας λείπουν τα λόγια του, οι πράξεις του, το παράδειγμά του... μα πάνω απ' όλα αυτό το απλόχερο χαμόγελο που σου ζέσταινε τη ψυχή... μα το φως που εξίσου απλόχερα σκόρπισε στο διάβα της ζωής του... έγινε άστρο λαμπερό και μας συντροφεύει.

Οικογένεια Αριστείδη Τερζίδη
(του Δίκαιου)

Παρουσίαση βιβλίου

Αυτό το εξαιρετικό βιβλίο του κ. Γεωργίου Σούρλα με τίτλο «Στα βήματα του Ιερού Λόχου» διατίθεται από τον σύλλογο μας και ευρίσκεται στην δανειστική βιβλιοθήκη του συλλόγου. Για περισσότερες πληροφορίες στην υπεύθυνη βιβλιοθήκης και μέλος του Δ.Σ. κ. Ελένη Αδαμίδου και στον πρόεδρο του Δ.Σ. κ. Βασίλειο Παραδεισόπουλο.

ΟΦΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Δίμηνη έκδοση
ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"
Ν. ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο ο πρόεδρος του Συλλόγου
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ: Βασίλης Παραδεισόπουλος 6937054415

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τηλέφωνο - Fax: 23510 91291, E-mail: info@ipsilantis.gr
WEB SITE: www.ipsilantis.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Δ.Σ. Συλλόγου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Παραδεισόπουλος

Σεϊταρίδης Δημοσθένης

Τερζίδης Βασίλειος

Φιλολογική επιμέλεια: Ζανέτα Κλεοπάτρα

Σελιδοποίηση: Σπύρος Κανελλάτος

Εκτύπωση: Τυπογραφείο "Παναγιωτής" - 23510 23625

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Φυσικά πρόσωπα: 10 ευρώ

Σύλλογοι - Κοινότητες: 30 ευρώ

Τράπεζες - Επιχειρήσεις Α.Ε. 45 ευρώ

Εξωτερικού:

Για χώρες Ευρώπης 25 ευρώ

Για άλλες Ηπείρους 30 δολ. ΗΠΑ

Επιταγές - εμβάσματα:

Εφραιμίδη Βασίλη - Ταμίας (6976806391)

60100 Νέα Τραπεζούντα

*Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται

*Τα κείμενα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους και όχι του Συλλόγου "ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ"

Συλλυπητήρια

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στους οικείους και συγγενείς του εκλιπόντος Νίκου Χαραλαμπίδη που απεβίωσε το Σάββατο 7 Οκτωβρίου, ενός πολύ καλού φίλου και συμπαράστατη του συλλόγου μας, με αδιάλειπτη και συνεχή παρουσία σε όλες τις εκδηλώσεις (του συλλόγου). Ήταν βέβαια και μέλος του πρώτου χορευτικού του συλλόγου μας την δεκαετία του 1960 με πολλές παραστάσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το Δ.Σ. του συλλόγου αποφάσισε αντί στεφάνου εις μνήμην του εκλιπόντος, να κατατεθεί χρηματικό ποσό στο φιλόπρωχο ταμείο της ενορίας της Νέας Τραπεζούντας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στους οικείους και συγγενείς της Κωνσταντίνης Παλάσκα που απεβίωσε την Παρασκευή 8 Δεκεμβρίου χάνοντας την μάχη με την επάρατη νόσο, μόλις ενάμισι μήνα μετά την απώλεια της μητέρας της Ελένης από την ίδια ασθένεια.

Αιώνια τους η μνήμη.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου
«Αλέξανδρος Υψηλάντης».

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ

συνέχεια από τη σελ 1

Τα Χριστούγεννα, στα χρόνια της Αυτοκρατορίας μας, εορτάζονταν με μεγάλη μεγαλοπρέπεια. Όπως διαβάζουμε στο έργο του Αυτοκράτορος Κωνσταντίνου Ζ' του Πορφυρογεννήτου, "ο Αυτοκράτωρ ανήμερα της εορτής των Χριστουγέννων, ξεκινούσε από το Ιερό Παλάτι στην Κωνσταντινούπολη με όλη την συνοδεία του και κατευθύνονταν προς την Αγία Σοφία. Από τις προηγούμενες ημέρες, οι δρόμοι είχαν καθαριστεί και είχαν στολιστεί με μυρτιές και δενδρολίβανα.

Όταν εμφανιζόταν ο Αυτοκράτορας, ο λαός τον περίμενε δεξιά και αριστερά του δρόμου και τον επισημοποιούσε. Μόλις έφτανε στην πόρτα της Αγίας Σοφίας, έβγαζε το Στέμμα, τον υποδέχονταν ο Πατριάρχης και μαζί εισέρχονταν εντός αυτού, όπου παρακολουθούσε την Θεία Λειτουργία, ενώ εισέρχονταν εντός του Ιερού και κοινωνούσε όπως και οι ιερείς.

Με το τέλος της Θείας Λειτουργίας, εξέρχονταν από τον Ναό με την συνοδεία του Αυτοκράτορος. Στο Νάρθηκα έβαζε το Στέμμα του, ενώ έδινε και το καθιερωμένο δώρο, ένα πουγγί με νομίσματα. Το μεσημέρι παρέθετε πλούσιο γεύμα στον Πατριάρχη, στους Συνοδικούς, στους Συγκλητικούς και στους Πρέσβεις των Ξένων Κρατών που βρισκόταν στην Πόλη. Μαζί με όλους αυτούς παρακάθονταν και δώδεκα φτωχοί και άστεγοι άνθρωποι. Κατά την διάρκεια του γεύματος, οι Χοροί των Ναών της Αγίας Σοφίας και των Δώδεκα Αποστόλων έλεγαν ύμνους και άλλα άσματα σχετικά με την εορτή των Χριστουγέννων. Τέλος, την ημέρα εκείνη ο Αυτοκράτορας έδινε και χάρη σε φυλακισμένους για μικρά παραπτώματα.

Από το βιβλίο της Μαρίας Ιορδανίδου "Λωξάνδρα" διαβάζουμε τα εξής για την εορτή των Χριστουγέννων, όπως τα εόρταζαν οι κάτοικοι της Πόλεως τον 19ο αιώνα. Το μεγάλο ρολόι της σάλας χτυπούσε μεσημέρι, όταν πια η Λωξάνδρα ξένοιασε και έμπαινε στην σάλα. Είχε πλυθεί με άσπρο κρητικό σαπούνι και είχε φορέσει τα τρία μεσοφόρια της.

Ευλόγησον την βρώσιν και την πόσιν του δούλου σου. Το φαγητό άρχισε αργά, ιεροτελεστικά, και βαθυστόχαστα με τις στερεοτύπες ευχές και τα γεια στα χέρια σου Λωξάνδρα μου.

Εκείνη την στιγμή, μπήκε μέσα ο Ταρνανάς βασιτώντας όσο μπορούσε πιο ψηλά την μεγάλη πιατέλα με την γαλοπούλα. Έγινε σιωπή....τρεις ώρες καθόταν στο τραπέζι. Και βέβαια τρεις ώρες ποιά ήταν το βιαστικό τους; Όλοι εκεί θα μνήσκαν. Όταν πια τελείωσαν, πήρε η Λωξάνδρα μια βούκα ψωμί και το έκοψε στα τρία και τίναξε τα κομμάτια πάνω στο τραπέζι. Αβραάμ - Ισαάκ και Ιακώβ, είπε, τρία καλά".

Το Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, σε όλη την Μικρά Ασία, ήταν πλούσιο. Ψητό γουρουνόπουλο, γαλοπούλα γεμισμένη με τέχνη και επιστήμη, σέλινο με κρέας, τουροσιά, σαουιάδες, αλλαντικά, ενώ δεν έλειπαν και

τα γλύκα, όπως το σαραγλί, μπακλαβάς, και το σεκέρ λουκούμ.

Στον Πόντο, τον ελληνικό και μαρτυρικό Πόντο, οι νέοι με αρχηγούς τους Προέδρους των Εφοροεπιτροπών έβγαιναν και έλεγαν τα κάλαντα. Σε κάθε σπίτι που πήγαιναν, και πριν αρχίσουν έλεγαν την φράση "Ο Θεός να πολυχρόνιζ' τον κύριον....". Όταν το κάλαντο έφτανε στον στίχο "εφέντη μ' μην κοιμάσαι, άψον το κερύ κι έλα στην πόρταν....", ο νοικοκύρης, άναβε το κερύ, έβγαινε στην πόρτα και η νοικοκυρά, ή η νύφη, ή η μεγαλύτερη κόρη, φίλευε την παρέα με ρακί, λεφτοκάρυα μήλα και άλλα.

Στην Πουλαντζάκη, μια όμορφη ελληνική πόλη στην Μαύρη Θάλασσα, οι ψάλτες, οι δάσκαλοι και οι μαθητές των δύο τελευταίων τάξεων του Σχολείου, χωρισμένοι σε ομάδες έλεγαν τα κάλαντα. Την παραμονή οι νοικοκυρές πήγαιναν στην εκκλησία τα "κολόθια" μικρά αρτίδια για την ανάπαυση των κεκοιμημένων, τα οποία μοίραζαν ανήμερα της εορτής.

Στα Σούρμενα, τα κάλαντα τα έλεγαν όχι οι μικροί, αλλά οι μεγάλοι, και τα χρήματα που συγκεντρώνονταν προορίζονταν για το σχολείο της Κοινότητας.

Στην επαρχία της Χαλδίας, την παραμονή των Χριστουγέννων το βράδυ, αφού η νοικοκυρά είχε στρώσει το τραπέζι, τα μικρά παιδιά έβγαιναν έξω και έκοβαν κλαδιά από αγλαδιές και τα "φόρτωναν" στην πλάτη τους, μιμούμενοι τα άλογα. Με αυτά χτυπούσαν την πόρτα και έλεγαν: "Χριστούγεννα και κάλαντα και φώτα και καλοχρονιά και καλοκαρδιά, να ζήσει ο πατέρας και η μητέρα και όλοι οι σπιτικοί".

Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, στον Πόντο, τα κορίτσια την πρώτη μπουκιά από την Βασιλόπιττα την έκρυβαν και όταν πήγαιναν στο δωμάτιό τους την άλειψαν με βούτυρο και μέλι. Άνοιγαν το παράθυρό τους και έλεγαν το ακόλουθο:

Ω γενάρη καλαντάρη
και καλά καλαντισμένη
εκεί στις άκριες πού θα πιάς
κι εκεί πού θα γυρίσεις
εκεί 'ναι μοίρες των μοιρών
και η δικιά μου μοίρα.
αν είναι πλούσια και καλή
πες την να 'ρθεί να μ' εύρει
αν είναι και πεντάφτωχη
πάλι να 'ρθεί να μ' εύρει.

Ανήμερα της Πρωτοχρονιάς, τα κορίτσια του χωριού άδειζαν το νερό που υπήρχε στις στάμνες από την προηγούμενη βραδιά ή από την προηγούμενη χρονιά και πήγαιναν στις βρύσες του χωριού για να πάρουν το καινούργιο, της νέας χρονιάς. Για να αφήσει όμως η βρύση (τσεσμέ) να πάρουν οι κοπέλες το νέο νερό, έπρεπε να την "ταΐσουν" με γλυκίσματα και άλλα προϊόντα, όπως κάστανα, φουντούκια και άλλα τα οποία άφηναν στην βρύση. Με αυτό το νερό πλένονταν, και έ-

πλεναν τα μαλλιά τους για να έχουν γερές κοτσίδες. Με αυτό το νερό ράντιζαν το σπίτι και τα ζώα να είναι γερά.

Διαδεδομένο έθιμο στον Πόντο όπως και σε όλο τον Ελληνισμό, ήταν και το ποδαρικό. Οι Νοικοκυραίοι, φρόντιζαν το πρώτο παιδί και μάλιστα να είναι αγόρι, να βάλει πρώτα το δεξί του πόδι στο σπίτι. Αν το ποδαρικό έπιανε, και οι δουλειές πήγαιναν καλά όλο τον χρόνο, ο νοικοκύρης και όλη η οικογένεια έλεγαν: "πολλά καλόν ποδαρικών είχε το μωρό".

Στην Κασταμονή του Πόντου, την πατρίδα των Κομνηνών, την παραμονή της Πρωτοχρονιάς παρασκεύαζαν χαλβά από αλεύρι και βούτυρο καβουρδισμένο. Αυτό το μείγμα το έριχναν στο ταψί και το περιέχον με σιρόπι. Μέσα στον χαλβά έβαζαν και το νόμισμα και τον έψηναν.

Στην Αμάσεια του Πόντου, τα γιορτινά εδέσματα της πρωτοχρονιάς ήταν το κεσέκι, το σουμπορεγί και το τσεβιζλί τσορέκ. Στην Κίο της Προποντίδος, την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, η νοικοκυρά έφτιαχνε την πίτα. Επάνω στα φύλλα πατούσε με τις σφραγίδες τον Δικέφαλο Αετό με τα κεφάλια προς τα μέσα και την έψηνε. Το βράδυ ο νοικοκύρης έβαζε στο κέντρο αυτής της πίτας ένα κλαδί ελιάς, το οποίο είχε κόψει από το πρωί και επάνω σε αυτό κρεμούσαν διάφορα πράγματα, λέγοντας: "Με το καλό να μπει ο άη Βασίλης. να 'μαι γερός και να ξανακάνουμε την πίτα". Το πρωί μετά την Θεία Λειτουργία, η οικογένεια γύριζε στο σπίτι και έκοβαν την πίτα. Το πρώτο κομμάτι ήταν του Χριστού, το δεύτερο του Αγίου Βασιλείου, το τρίτο του νοικοκύρη, της νοικοκυράς, της δουλειάς και ακολουθούσαν όλα τα υπόλοιπα μέλη. Εάν το φλουρί έπεφτε στην δουλειά πίστευαν ότι οι δουλειές θα πάνε καλά όλο τον χρόνο.

Στις Κυδωνίες της Μικράς Ασίας, το σημερινό Αϊβαλί, ανήμερα της Πρωτοχρονιάς οι νοικοκυρές ετοιμάζαν την Βασιλόπιττα από αλεύρι, λάδι, ζάχαρη και μυρωδικά. Με ένα πιρούνι έκαναν ένα μεγάλο σταυρό στο μέσον της πίτας. Το φλουρί όποιος το κέρδιζε δεν το έπαιρνε, αλλά το εξαγόραζε η νοικοκυρά και έτσι (αυτό το φλουρί) έμενε πάντοτε στο σπίτι, γιατί το θεωρούσαν το γούρι.

Στα Φάρασα της Καππαδοκίας, την πατρίδα του αγίου Αρσενίου και του αγίου Παΐσιου, την πίττα την έκοβε ο μεγαλύτερος της οικογένειας, αφού πρώτα την σταύρωνε. Το μέλος που θα έβρισκε το φλουρί θεωρούνταν ο τυχερός της χρονιάς. Το νόμισμα δεν το χαλούσαν, αλλά έμενε πάντοτε στο σπίτι ως γούρι. Το κομμάτι που αντιστοιχούσε στο σπίτι, οι Φαρασιώτες το κρατούσαν και το έδιναν στον πρώτο φτωχό που θα τους χτυπούσε την πόρτα.

Τέλος στην Σηλυβρία της Ανατολικής Θράκης, στην πατρίδα του αγίου Νεκταρίου, μέσα στην πίτα έβαζαν ένα παρά, ή ένα γρόσι. Την άλειψαν με αυγό και την στόλιζαν. Στην πίττα που θα έκοβαν το βράδυ, το κομμάτι που αντιστοιχούσε στον Άγιο Βασίλειο είχε επάνω το γράμμα Β.

Με αυτά τα έθιμα πορεύθηκε το Γένος μας. Ελπίζω να αναβιώσουν και πάλι, γιατί όπως έχει ειπωθεί, λαός που ξεχνά την ιστορία του είναι καταδικασμένος να χαθεί, ή να την ξαναγράψει σελίδα - σελίδα.

Εύχομαι χρόνια πολλά, καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά.

Ιερομ. Ιωακείμ Οικονομικός.

Ιεροκήρυξ

I. M. Κίτρους.

Φιλολογική ημερίδα στη μνήμη του Γιάννη Μεγαλόπουλου

συνέχεια από τη σελ. 1

με γνωριμίες και επαφές τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό, τις οποίες προσπαθούσε να αξιοποιήσει προς όφελος του χωριού του, της Νέας Τραπεζούντας και γενικότερα της προβολής θεμάτων, τα οποία σχετίζονται με τον Όφι και τους Οφίτες.

Ακολούθησαν τέσσερις ομιλίες – εισηγήσεις από πανεπιστημιακούς καθηγητές και ανθρώπους του πνεύματος και της διάνοησης.

1. Ο Βλάσης Αγτζίδης, δρ. Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) αναφέρθηκε στη γνωριμία του και τη συνεργασία του με το Μεγαλόπουλο. Γνωρίστηκαν χάρη στο σπάνιο περιοδικό «Εύξεινος Πόντος», που άρχισε να εκδίδεται το 1880 στην Τραπεζούντα, όλα τα τεύχη του οποίου περιείχε στη συλλογή του ο Γιάννης Μεγαλόπουλος. Η αναζήτηση και ο εντοπισμός του περιοδικού από τον Αγτζίδη έγινε η αφορμή να γνωριστούν οι δυο τους και να προκύψει μια δημιουργική και γόνιμη φιλία και συνεργασία. Ο Αγτζίδης αφού περιέγραψε το περιοδικό, την αξία του και τη συμβολή του στη μελέτη θεμάτων του ποντιακού ελληνισμού, εξήρε την συμβολή του Γιάννη Μεγαλόπουλου και γενικότερα των συλλεκτών στην διάσωση πολυτίμων έργων, κειμηλίων και στοιχείων, τα οποία προάγουν την ιστορική έρευνα και ισχυροποιούν τις θέσεις των ερευνητών. Επίσης, αναφέρθηκε στο χαρακτήρα του και στην προθυμία με την οποία του παραχώρησε προς μελέτη ολόκληρη τη σειρά του περιοδικού που κατείχε ο Γιάννης Μεγαλόπουλος χωρίς ανταλλάγματα, παρά μόνο την ικανοποίηση της προώθησης, προβολής και ανάδειξης της ζωής και του πολιτισμού των Ελλήνων του Πόντου.

2. Η Ανθή Ρεβυθιάδου, Καθηγήτρια του Τμήματος Γλωσσολογίας του Α.Π.Θ. και ο Βασίλης Σπυρόπουλος, Επικ. Καθηγητής του Τμήματος Φιλολογίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.) αναφέρθηκαν στη συμβολή του Γιάννη Μεγαλόπουλου στην ερευνητική τους εργασία, η οποία είχε ως θέμα την Ποντιακή διάλεκτο με έμφαση στην Οφίτικη. Παρουσίασαν και περιέγραψαν τμήματα της εργασίας τους, με τίτλο "Μελέτες 2009", στο Κοινωνικό Ίδρυμα Ιωάννη Λάτση, το οποίο χρηματοδότησε την έρευνα. Η εργασία αυτή αναφέρεται στα στοιχεία της Οφίτικης διαλέκτου, τα οποία διαφοροποιούνται από την υπόλοιπη Ποντιακή, όπως αυτή μιλιέται σήμερα στον ελλαδικό χώρο. Τα στοιχεία αυτά βασίστηκαν κα-

τά κύριο λόγο στην ομιλία των Οφίτων προσφύγων πρώτης γενιάς, με τους οποίους πρόλαβαν να συνομιλήσουν και να καταγράψουν τα στοιχεία της ομιλίας τους στη Νέα Τραπεζούντα όπου και πραγματοποιήθηκε η έρευνα. Οι δυο πανεπιστημιακοί ερευνητές τόνισαν τη συμβολή και την ουσιαστική παρουσία και βοήθεια του Γιάννη Μεγαλόπουλου, αλλά και σύσσωμου του Συλλόγου Νέας Τραπεζούντας, στη διενέργεια αυτής της έρευνας, σε διάφορες φάσεις της, από την αρχική ιδέα μέχρι την ολοκλήρωσή της. Τόνισαν μάλιστα ότι η ενασχόληση και υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας ξεκίνησε ως μια ιδέα – πρόταση του Γιάννη Μεγαλόπουλου

2. Ο Ιωάννης Φ. Καζταρίδης, Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πιερίας, φιλόλογος, ερευνητής και συγγραφέας, στην εισήγησή του, η οποία είχε ως θέμα της: «Νέα Τραπεζούντα, ένα νεοπαγές προσφυγικό χωριό», αναφέρθηκε στην ίδρυση του οικισμού της Νέας Τραπεζούντας από Πόντιους πρόσφυγες, οι οποίοι κα-

τάγονταν από την περιοχή του Όφι της Τραπεζούντας. Αναφέρθηκε στις δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι πρώτοι κάτοικοι του χωριού προκειμένου να εξασφαλίσουν τα βασικά αγαθά επιβίωσης (νερό, τροφή και στέγη), αλλά και σε όσα σύντομα πέτυχαν με την φιλοπρόοδη διάθεση που τους χαρακτηρίζει (ίδρυση συλλόγου, ανέγερση ναού, σχολείου, κοινοτικού καταστήματος κ.ά).

Ο κ. Καζταρίδης αναφέρθηκε στην προσωπικότητα του Γ.Μ., στη φιλία που τους έδενε καθώς και στη συνεργασία τους. Ο Γιάννης του πρόσφερε, αρκετές φορές, παλαιούς χάρτες από την προσωπική του συλλογή προκειμένου να τεκμηριώσει και εμπλουτίσει με αυτούς τα βιβλία του. Μίλησε για τον ιδεολόγο και ανιδιοτελή Γιάννη Μεγαλόπουλο, καθώς και για την αγάπη που τον διέκρινε για το βιβλίο και τη γνώση.

3. Τέλος, ο Δημήτρης Χαραλάμπους, Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ., μίλησε για το Γιάννη έτσι όπως τον γνώρισε μέσα από μια τυχαία συνάντηση σε κάποιο φιλικό σπίτι. Μίλησε για την εντύπωση που του έκανε ο χαρακτήρας του, η στάση του, τα ενδιαφέροντά του, ο προσωπικός του λόγος, ο οποίος σε τίποτα δεν προσδιόριζε κάποιον έμπορο, αλλά περισσότερο δήλωνε ότι επρόκειτο για άνθρωπο με έντονα πνευματικά ενδιαφέροντα και ανησυχίες. Μίλησε για τις επόμενες συναντήσεις τους, σε κάποια από τις οποίες ο Γιάννης του εξιστόρησε το ταξίδι – προσκύνημα, που έκανε τον Ιανουάριο του 2000, στην περιοχή του Όφι, στην Τραπεζούντα. Αναφέρθηκε σε εκείνες τις περιγραφές, οι οποίες του έφεραν στο νου του δικά του προσωπικά βιώματα, καθότι ο ίδιος ως Κύπριος βίωσε στην παιδική του ηλικία την προσφυγιά εξαιτίας της τουρκικής εισβολής, αλλά και μια επίσκεψη μετά από 30 χρόνια στο πατρικό του σπίτι στα κατεχόμενα της Κύπρου. Δυο άνθρωποι, ξένοι μεταξύ τους, βίωσαν και διηγήθηκαν παρόμοιες ιστορίες, δείχνοντας για άλλη μια φορά ότι οι ανθρώπινες περιπέτειες συνεχώς επαναλαμβάνονται άλλοτε με τραγικό και άλλοτε με ειρωνικό τρόπο.

Την όλη εκδήλωση και συζήτηση που ακολούθησε συντόνισαν και διέυθυναν ο Πάρις Παπαγεωργίου, φιλόλογος μαζί με τον Βασίλη Παραδεισόπουλο πρόεδρο του Μορφωτικού Συλλόγου «Αλέξανδρος Υψηλάντης» της Νέας Τραπεζούντας. Η εκδήλωση έκλεισε με σύντομο μουσικό επίλογο στον οποίο έπαιξε ποντιακή λύρα ο Θανάσης Στυλίδης και τραγούδησαν οι Αντώνης και Χρήστος Χαραλαμπίδης.

Ο Γιάννης Μεγαλόπουλος ήταν μια αξιόλογη προσωπικότητα με ανοιχτό μυαλό, συνετή σκέψη και αθόρυβη πνευματική δράση, με την οποία ωφέλησε την τοπική αλλά και ευρύτερη κοινωνία και τον πολιτισμό. Η συλλογή του αποτελεί πνευματική παρακαταθήκη, η οποία ευχόμαστε να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο τρόπο προς το γενικό συμφέρον. Η ημερίδα που πραγματοποιήθηκε προς τιμήν του, ήταν μια αυθόρμητη κίνηση, την οποία ενέπνευσε η προσωπικότητά του, το έργο του, ο χαρακτήρας και η συμπεριφορά του, και είναι όλα αυτά, που θα τον κρατήσουν ζωντανό στη μνήμη μας.

Ναχόπουλος Νίκος

Γνωστοποίηση - Ανακοίνωση

Uploading publication About Business Create Account Sign In

έξοδα έκδοσης της εφημερίδας, τον χρόνο έκδοσής της ακόμα και για περιβαλλοντικούς λόγους (λιγότερο χαρτί – φάκελοι κ.τ.λ.).

Η αποστολή της εφημερίδας θα γίνεται άμεσα, την επομένη της έκδοσής της και θα ξεκινήσει από το πρώτο φύλλο του νέου χρόνου, γι' αυτό εγκαίρως να μας γνωστοποιήσετε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

Αγαπητοί συνδρομητές – συνδρομήτριες των Οφίτικων Νέων, με την παρούσα ανακοίνωση σας γνωστοποιούμε ότι όσοι επιθυμούν να λαβαίνουν την εφημερίδα σε ηλεκτρονική μορφή να μας δηλώσουν το EMAIL τους στο EMAIL του συλλόγου info@ipsilantis.gr, βοηθώντας με αυτόν τον τρόπο τον σύλλογο ώστε να μειώσει σημαντικά τα

Οι Πομάκοι: Οι Ακρίτες της Ελληνικής Θράκης

του Χρήστου Γιανταμίδα
Απόστρατου Αξιωματικού
του Πολεμικού Ναυτικού

Τελευταία πολλά γράφονται και ακούγονται σε ανησυχητικό βαθμό για τις μειονότητες της Ελληνικής Θράκης και ειδικότερα για τις προσπάθειες της Άγκυρας, μέσω του προξενείου της στην Κομοτηνή, εκμεταλλευόμενη και την αδράνεια των Ελληνικών Αρχών, να τουρκοποιήσει την μειονότητα των Πομάκων και όχι μόνο, που αριθμούν περί τους 40.000 κατοίκους.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με την σειρά τους.

Σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα, η καταγωγή των Πομάκων έχει τρεις εκδοχές:

□ Σύμφωνα με την πρώτη εκδοχή, οι Πομάκοι έχουν βουλγαρική προέλευση.

□ Σύμφωνα με την δεύτερη εκδοχή, οι Πομάκοι κατάγονται από τους Κουμάνους ή Πετσενέγκους, οι οποίοι κατά τον 11ον αιώνα διάβηκαν τον Δούναβη και εγκαταστάθηκαν στην Βουλγαρία και την Θράκη.

□ Η τρίτη εκδοχή, η οποία θεωρείται και η πιο έγκυρη, αναφέρει ότι κατάγονται από τους αρχαίους Αγρίους ή Αγριάνες που ζούσαν στην οροσειρά της Ροδόπης. Δηλαδή είναι απόγονοι των αρχαίων θρακικών φυλών.

Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω, η φυλή των Πομάκων, η ωραία αυτή ξανθιά φυλή, ουδεμία σχέση έχει με το γένος των Τούρκων, τόσο ιστορικά όσο και χρονολογικά, καθόσον οι Τούρκοι εμφανίστηκαν στην περιοχή το 1365.

Λόγω της πολύχρονης καταπιεστικής τακτικής των Οθωμανών, κατά τον 17ο αιώνα, αναγκάστηκαν να εξισλαμισθούν. Η θρησκεία όμως δεν αποτελεί τεκμήριο καταγωγής ενός λαού. Η μόνη σχέση ανάμεσα στον Πομάκο και στον Τούρκο είναι εκείνη που υπάρχει μεταξύ Τούρκου και Πακιστανού ή Αφγανού ή Άραβα. Δηλαδή, έχουν μόνο κοινή θρησκεία.

Οι Πομάκοι όμως έχουν μια μοναδική ιδιομορφία ως μειονότητα, που εύλογα τους δημιουργεί την απορία, για την ταυτότητά τους. Χωρίς να είναι Βούλγαροι, ομιλούν την σλαβοβουλγαρική προφορική διάλεκτο, είναι μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα, χωρίς να είναι Τούρκοι, και ενώ είναι αυτόχθονες της ελληνικής Θράκης, η γλώσσα και η θρησκεία, τους χωρίζει από τους Έλληνες. Αυτή η σύγχυση ίσως τους κάνει πιο ευάλωτους στην έξυπνα και οικονομικά τροφοδοτούμενη στημένη προπαγάνδα της Τουρκίας, η οποία καταβάλει προσπάθειες για να τους εκμεταλλευθεί μέσω του Προξενείου της στην Κομοτηνή. Με πρόσχημα το θρήσκευμα, έχει διεισδύσει μεθοδικά, δυναμικά με υπομονή και επιμονή στην μουσουλμανική μειονότητα της ελληνικής Θράκης, με σκοπό να της επιβάλλει την τουρκική συνείδηση.

Οι Πομάκοι, οι ακρίτες - φύλακες της Θράκης μας και κατ' επέκταση των βορειοανατολικών συνόρων του ελληνικού κράτους ζουν σε μια ευαίσθητη ανομοιογενή περιοχή, γι' αυτό χρειάζονται ποικιλοτρόπως την αμέριστη συμπαράσταση της ελληνικής πολιτείας, όπως βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου, βελτίωση της εκπαίδευσής τους, με έμφαση στην ιστορία τους. Αν ο Πομάκος μάθει τις ρίζες του και καταλάβει την ταυτότητά του, δύσκολα θα πέσει θύμα της τουρκικής προπαγάνδας για τον εκτουρκισμό

του. Είναι γνωστό ότι η πατρίδα μας στην παρούσα χρονική περίοδο, αντιμετωπίζει ανυπέβλητα οικονομικά προβλήματα, αλλά είναι επιτακτική, εθνική ανάγκη, οι φύλακες αυτοί των συνόρων μας, οι αυτόχθονες Πομάκοι, να παραμείνουν στις περιοχές τους και βέβαια με ελληνική συνείδηση ως Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες. Εάν δεν διατηρήσουν εις το διηνεκές την ελληνική τους συνείδηση λόγω της έντονης τουρκικής προπαγάνδας, τότε θα είναι μια ήττα σε καιρό ειρήνης διαχρονικά όλων των ελληνικών κυβερνήσεων από το 1919. Ενώ η Τουρκία με συστηματικό τρόπο ξερίζωσε την ελληνική μειονότητα από την Κωνσταντινούπολη και από τα νησιά Ίμβρο και Τένεδο, όπου η ελληνική μειονότητα δεν ξεπερνά τις 2500 κατοίκους περίπου. Πού είναι η αριθμητική ισορροπία των μειονοτήτων,

σύμφωνα με την Συνθήκη της Λωζάνης του 1923; Οι φύλακες αυτοί των συνόρων μας, θα πρέπει πάση θυσία να διατηρήσουν την ελληνική τους συνείδηση, να εξακολουθούν να αισθάνονται Έλληνες, και λόγω του έντονου δημογραφικού προβλήματος στην περιοχή. Να μην ξεχνάμε ποτέ ότι, οι πρόγονοί τους οι Αγριάνες, πολέμησαν με τα στρατεύματα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στον Γρανικό ποταμό ως ιππομάχοι, και είναι βέβαιο ότι το αυτό θα πράξουν και οι σημερινοί Πομάκοι, υπό την προϋπόθεση ότι το ελληνικό κράτος δεν θα τους εγκαταλείψει.

Οι καιροί είναι δύσκολοι. Αν ριξουμε μια ματιά γύρω μας, θα διαπιστώσουμε ακόμη και στην γειτονιά μας, αποσχιστικές τάσεις μειονοτήτων παρασυρόμενοι από εξωγενείς παράγοντες, όπως η Κριμαία, η ανατολική Ουκρανία, το Κόσοβο. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι και η Τουρκία από το 1923 δεν έπαψε ποτέ να ονειρεύεται την Θράκη μας και αυτό φαίνεται από την διακήρυξη του Κεμάλ Μουσταφά από το 1923, όπου μεταξύ άλλων γράφει: «... Σκοπός είναι η Δυτική Θράκη να παραμείνει στα τουρκικά χέρια σαν ενιαίο σύνολο, και σε κατάλληλο χρόνο ή ευκαιρία να ενωθεί με την μητέρα πατρίδα. ... Οι αδελφοί μας της Δυτικής Θράκης, σε πρώτο βήμα θα πρέπει να αγωνιστούν για να κερδίσουν την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Δυτικής Θράκης». Αυτό σημαίνει ότι οι εδαφικές τους βλέψεις φθάνουν μέχρι τον ποταμό Νέστο. Αν λάβουμε υπόψη και της δηλώσεις του Ερτογκάν: «Για μας η Θράκη έχει ιδιαίτερη σημασία και έννοια. Η Θράκη ταυτόχρονα είναι Θεσσαλονίκη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Ντομπρούτσά, Κίρτζαλι, Σκόπια κλπ...». Μετά τα ανωτέρω, κρίνεται η αδήριτη ανάγκη να μην αφεθούν οι Ακρίτες Πομάκοι και η Θράκη μας στην τύχη τους, λόγω των μεγάλων οικονομικών μας προβλημάτων, γιατί η οικονομία μας κάποτε θα επανέλθει, αλλά η ενδεχόμενη απώλεια ελληνικών εδαφών ουδέποτε θα επανέλθει.

Σύμφωνα λοιπόν με την ρήση: «Οι απλοί λαοί βλέπουν τις ευκαιρίες και τις χάνουν, οι έξυπνοι λαοί τις αντιλαμβάνονται και τις εκμεταλλεύονται, μόνο οι αξιοσημείωτοι λαοί, δημιουργούν ευκαιρίες», και για να μην χάσουμε τους Πομάκους μας ή και την Θράκη μας, θα πρέπει αν όχι χθες, εδώ και τώρα να δημιουργήσουμε έξυπνες και δημιουργικές ευκαιρίες. Πρέπει να είμαστε προμηθείς και όχι επιμηθείς σε Εθνικά Θέματα.

Έχοντας πάντα υπόψη μας την ρήση του περίφημου Κινέζου της στρατηγικής Sun Tzu: «κάθε μάχη κερδίζεται προτού δοθεί στην πράξη».

Η συνταγή της γιαγιάς Μπακλαβάς

ΥΛΙΚΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΖΥΜΑΡΙ

¾ της κούπας νερό
Αλεύρι όσο σηκώνει
(προς το μαλακό)

ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΜΙΣΗ

1 κιλό καρύδι καβουρδισμένο και τριμμένο
Περίπου 1 κιλό λάδι
2/5 κούπες φρυγανιά τριμμένη
1 κούπα ζάχαρη

ΓΙΑ ΤΟ ΣΙΡΟΠΙ

4 κούπες νερό
3 κούπες ζάχαρη
Μισό λεμόνι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Ζυμώνουμε το ζυμάρι και το αφήνουμε να ξεκουραστεί για κανένα μισάωρο. Βράζουμε το σιρόπι για 10 λεπτά περίπου και το αφήνουμε να κρυώσει. Βγάζουμε λίγο από το σιρόπι σε ένα πιάτο.

Με το καρύδι ανακατεύουμε τη φρυγανιά και τη ζάχαρη και το χωρίζουμε σε οχτώ μέρη.

Ανοίγουμε 10 φύλλα. Τα οχτώ φύλλα τα στρώνουμε στο ταψί και σε κάθε φύλλο βάζουμε από τη γέμιση, λίγο λάδι και πιτσιλάμε με το χέρι μας λίγο από το σιρόπι. Τα δύο φύλλα που περισσεύουν τα βάζουμε στο τέλος από επάνω.

Ψήνουμε στους 200 βαθμούς περίπου μία ώρα.

Μόλις το βγάλουμε από το φούρνο ρίχνουμε το σιρόπι. Όσο σιρόπι περισσεύει το βγάζουμε από το ταψί.

Συνταγή της Τερζίδου Θεοφανής

«ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΑΣ»

του ΗΛΙΑ ΣΠΑΝΟΥ

Ο Ρωμαίος συγκλητικός Μενένιος Άπιος στους διασωθέντες οξυρρύγγειους παπύρους συνεχίζει να περιγράφει τα κύρια χαρακτηριστικά των προ δύο και πλέον χιλιάδων χρόνων Ελλήνων που προσδιορίζουν τη συμπεριφορά τους και οδηγούν στην αυτοκαταστροφή εαυτών και των σπουδαίων επιτευγμάτων τους.

Και εγώ συνεχίζω την αντιγραφή των διαχρονικών όπλων αποδεικνύεται, διαπιστώσεων του κυβερνήτη της υπό Ρωμαϊκή κατοχή Αχαΐας, σε μετάφραση Κωνσταντίνου Τσάτσου.

Προς τον Ρωμαίο διοικητή Ανθύπατο Ατίλιο Νάβιο

Οι ηγεσίες των πολιτειών δεν είναι μοιραία υποταγμένες στις ιδιοτροπίες της τύχης και του χρόνου και σε λογής άλλους συνδυασμούς δυνάμεων, που συνεχώς τις απομακρύνουν απ' την ιδεατή τους μορφή και τις παραδίνουν στα χέρια των ανάξιων ή των μετρίων.

Τέτοια είναι τα πάθη και οι αδυναμίες που φθείρουν τους ηγέτες των ελληνικών πόλεων. Όσο για τους οπαδούς των ηγετών αυτών, έχουν και αυτοί την ιδιοτυπία τους στο μακάριο εκείνο τόπο.

Είναι οπαδοί, πραγματικοί οπαδοί, μόνο όσοι έχασαν οριστικά την ελπίδα να γίνουν και αυτοί ηγέτες. Έτσι, παρατηρείται, πως πιστοί οπαδοί είναι μόνον οι γεροντότεροι από τον ηγέτη τους.

Ελάχιστοι είναι οπαδοί από πίστη ιδεολογική ή από πίστη στον ηγέτη.

Οι πολλοί είναι πειθαναγκασμένοι από τα πράγματα, γιατί ατύχησαν – βαρέθηκαν – λιποψύχησαν. Γι' αυτό είναι όλοι προσωρινοί, άπιστοι, ενεδρεύοντες οπαδοί, ως να περάσει η κακή ώρα. Μα και αυτοί που μένουν – όσο μένουν – οπαδοί, προσπαθούν συνεχώς να αναποδογυρίσουν την τάξη της ηγεσίας. Προσπαθούν να διευθύνουν αυτοί – από το παρασκήνιο – τον ηγέτη, γι' αυτό και βλέπεις – τόσο συχνά – να είναι περιζήτητοι οι μέτριοι ηγέτες, που προσφέρονται ευκολότερα για την παρασκηνιακή ηγεσία των οπαδών τους.

Σε πολλές περιπτώσεις, δεν έχει σημασία να ξέρεις ποιος είναι ο ονομαστικός ηγέτης μιας πολιτικής μερίδας, αλλά ποιοι – εκ του αφανούς – τον διευθύνουν. Βλέπεις, είναι μερικοί άνθρωποι που δεν είναι προικισμένοι με τα χαρίσματα με τα οποία αποκτάς τα φαινόμενα της ηγεσίας, αλλά μόνο με εκείνα που χρειάζονται για την ουσία της, για την άσκηση της εξουσίας.

Είναι αναγκασμένοι, λοιπόν, οι τέτοιοι να περιοριστούν στο ρόλο του υποβολέα και να αφήνουν τους άλλους που κατέχουν τα φαινόμενα – να χαριεντίζονται πά-

νω στη σκηνή. Η καλώς ή κακώς εννοούμενη ατομικότητα, λοιπόν, η εγωπάθεια δεν βρίσκεται τόσο έντονη σε κανέναν από τους λαούς που ξέρει η ιστορία.

Ο υπερτροφικός αυτός ελληνικός εγωισμός προχωρά προς τα συνάγωγά του τώρα που πολιτική δύναμη και πολιτική αρετή όλο και χωρίζονται η μία από την άλλη.

Περισσότερο εγωπαθείς στάθηκαν πάντα οι Έλληνες αλλά έχει και την εξαΐσια πλευρά της η υπερτροφία αυτή της προσωπικότητας – που στις κακές της όψεις της ονομάζουμε εγωπάθεια. Έχει την πλευρά τη δημιουργική στη φιλοσοφία, στην ποίηση, στις τέχνες, στις επιστήμες, ακόμη στο εμπόριο και στον πόλεμο. Από αυτήν αναβλύζει όλη η δόξα των Ελλήνων. Φοβάμαι, όμως, πως φτάσαμε στον καιρό που η φωτεινή πλευρά της προσωπικότητας τους μικραίνει και, αντίθετα, η σκοτεινή όλο και αυξάνει... δεν ξέρω, δεν μπορώ να ξέρω, αν ετούτος ο κατήφορος μπορεί ποτέ πια να σταματήσει.

Δείχνουν κακότητα αυτές οι σκέψεις μου; Είμαι κακός που θέλω οι απόγονοι του Θουκυδίδη και του Περικλή να κρατούν – και στους χρόνους ακόμη τους πιο δίσεχτους – κάτι από την ηθική λαμπηδόνα των προγόνων τους; Etiam atque etiam vale. Ευτυχώς ο εγωισμός δεν κάνει τους Έλληνες μόνο κακούς πολίτες στην αγορά, τους κάνει και καλούς στρατιώτες στον πόλεμο. Έχουν αιώνων τρόπαια, που μέσα στη μνήμη τους γίνονται νόμοι άγραφοι και επιβάλλουν την περιφρόνηση της κακουχίας και του κινδύνου.

Και δεν πρέπει να συγχέεται η διάλυση της στρατιωτικής δύναμης, που έχει αφορμή τις εμφύλιες έρι-

δες, με την ατομική γενναιότητα και την πολεμική δεξιοτεχνία των Ελλήνων. Μα δεν είναι μόνο στον πόλεμο, ο Έλληνας, γενναίος και άξιος μαχητής – αλλά και στην ειρήνη. Ακριβώς γιατί η γενναιότητα του δεν είναι συλλογική – σαν των περισσότερων λαών – αλλά ατομική, δεν φοβάται να ρισκοκινδυνέψει.

Ακόμη κι εκεί που βρίσκεται μόνος του, στην ξενιτιά, στο παράτολμο ταξίδι, στην εξερεύνηση του άγνωστου.

Γιατί και τόλμησε τέτοια που εμείς δεν θα τολμούσαμε ποτέ και θεμελίωσε, για αιώνες, αποικίες πέρα από τις στήλες του Ηρακλέους και μέσα στα χιόνια της Σκυθίας.

Και στον καιρό μας ακόμη, Έλληνες δεν είναι εκείνοι που τόλμησαν να διασχίσουν άγνωστες θάλασσες για να φθάσουν στη χώρα των Ινδών και στις έμπυρες χώρες – πιο κάτω από τη γη των Αιθίοπων; Αναρωτιέσαι, κάποτε, γιατί τα τολμά αυτά τα παράτολμα Έλληνες; επειδή είναι γενναίος είναι και παίκτης. Παίζει την περιουσία του, τη ζωή του και – κάποτε – και την τιμή του. Γεννήθηκε για να σκέπτεται μόνος, για να δρα μόνος, για να μάχεται μόνος. Γι' αυτό δεν φοβάται τη μοναξιά και δεν δέχεται, όσο αφήνεται η φύση του ελεύθερη, να μοιραστεί τίποτα με κανέναν.

Το εθνικό τους τραγούδι αρχίζει με έναν καυγά, γιατί θελήσανε να κάνουν μοιρασιά ανάμεσα σε άντρες που μοιρασιά δεν δέχονται!...

Συγκλητικός Μενένιος Άπιος (περίπου 100 π.χ.)

Ανατριχιαστικά προφητικό το εκπληκτικό ψυχογράφημα των Ελλήνων που διατυπώθηκε στους οξυρρύγγειους Παπύρους πριν από 2300 χρόνια, οι οποίοι ανευρέθησαν στην περιοχή της Οξυρρύγχου της Αιγύπτου το 1934. Έστω και αν ο Κωνσταντίνος Τσάτσος φαίνεται να παραδέχθηκε λίγο πριν από τον θάνατο του ότι δεν πρόκειται για μετάφραση Ρωμαϊκού κειμένου αλλά για προσωπικές σκέψεις του.

Και έτσι όμως οι προ πεντηκονταετίας διαπιστεύσεις του υπήρξαν καιρίες και αποδεικνύονται τραγικά επίκαιρες. Παραμείναμε αδιόρθωτοι και αλληλοτροωμάσαστε ακόμη και μπροστά στο χείλος της καταστροφής, παραβλέποντας την εκ βαθέων διαπίστωση – συμβολή του εθνικού μας ποιητή Ανδρέα Κάλβου «μόνο η ομόνοια σώνει τα έθνη».

Κύρια αιτία των από αιώνων δεινών των Ελλήνων είναι ότι γεννήθηκαν με την ψευδαίσθηση της υπεροχής. Υπάρχουν σ' όλους του Έλληνες μερικά γενικά χαρακτηριστικά, άλλα καλά και άλλα κακά, που μπορεί να θεωρηθούν σαν εθνικές αρετές ή εθνικές κακίες. Ένα από τα χαρακτηριστικά αυτά είναι και ο φθόνος που πολλές φορές προκαλεί τη διχόνοια και το διχασμό. Στο φθόνο αναφέρεται ο κορυφαίος ιστορικός του νέου ελληνισμού Απόστολος Βακαλόπουλος, στο φιλοσοφημένο έργο του «ο χαρακτήρας των Ελλήνων» που τονίζει: «Ο έντονος εγωισμός των Ελλήνων γεννά το πιο φοβερό και ολέθριο υποπροϊόν του, τον υπερτροφικό φθόνο, όχι μόνο για τους ομοτέ-

χνους των». «Ο χαρακτήρας των Ελλήνων είναι του ζηλιάρη και καχύποπτου ανθρώπου» θα γράψει ο φιλέλληνας αγωνιστής Μπουέρν. Η ζήλια γεννά τη δυσπιστία, την εχθρότητα και το φόβο προς το πρόσωπο που μπορεί να τον ξεπεράσει ή τον ξεπέρασε.

Το μικρόβιο του φθόνου της διαίρεσης και της διχόνοιας παρέμεινε και επιβλήθηκε στο σώμα της ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κατά τους τελευταίους αιώνες της, όταν έγινε απόλυτα ελληνική.

Γι' αυτό και ο μεγάλος πατριώτης Βησσαρίων, που είδε τα υπολείμματα των δύο ελληνικών αυτοκρατοριών να καταρρέουν, του Βυζαντίου και της Τραπεζούντας, και ο οποίος τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του ζει με το όραμα της απελευθέρωσης των πατρίδων του, στρεφόμενος στα 1470 προς τους ηγεμόνες της Δύσης που αλληλομάχονται, τους φωνάζει «Πιστέψτε σ' έναν που έχει πείρα, πιστέψτε σ' έναν που έχει πάθει. Τίποτε άλλο δεν κατέστρεψε αυτό το μέρος της οικουμένης (τη Βυζαντινή αυτοκρατορία) παρά μόνον οι εμφύλιοι πόλεμοι. Και όχι μόνο στα χρόνια που θυμόμαστε εμείς, αλλά και στα αρχαία χρόνια». Όχι μόνον ο θερμός αυτός κήρυκας της αδιάλλακτης αντίστασης εναντίον των Τούρκων, αλλά και ο άγνωστος ποιητής μετά την άλωση, γράφει: «Τρία πράγματα εχάλασαν την Ρωμανίαν όλην: Ο φθόνος, η φιλαργυρία και η κενή ελπίδα». Ο φθόνος που με τις δαγκάνες του ανοίγει τις πιο βαθιές και δυσκολοεπούλωτες πληγές και που τον ακολουθεί συνήθως η τάση κακολογίας που αρχίζει από τους αστραπιαίους υπαινιγμούς και το δήθεν «αθώο κουτσομπολιό» και καταλήγει στη λασπολογία στην πιο βρώμικη συκοφαντία και στον κατατρεγμό. Το ξαναλέω τα κύρια αίτια των από αιώνων δεινών των Ελλήνων είναι ότι γεννήθηκαν με την ψευδαίσθηση της υπεροχής. Εάν λείπει κάτι των Ελλήνων πολιτικών τώρα δεν είναι ούτε η δύναμη της σκέψης ούτε η αγωνιστική διάθεση. Στον χαρακτήρα, στο ήθος φωλιάζει η αρρώστια. Φωλιάζει στην άρνησή τους να δεχθούν να εξαφανίσουν το άτομό τους για την ευόδωση ενός ομαδικού έργου. Δεν κρίνουν ποτέ με δικαιοσύνη τον συναγωνιστή τους και γι' αυτό δεν υποτάσσονται ποτέ στην υπεροχή του, μας λέει ο Γιάννης Μαρίνος, τα δεινά όσα υποφέρανε ως τα σήμερα οι Έλληνες θαρρώ και όσα θα υποφέρουν στο μέλλον, μία κύρια και πρώτη πηγή έχουν, τη φιλοπρωτία, τη νόμιμη θυγατέρα του τρομερού των εγωισμίου.

Σε μία νουβέλα του ο Βασίλης Μοσκόβης, με τον συμβολικό τίτλο «Το αναρριχητικό» την τελειώνει με ωραίους γεμάτους ανθρωπία στίχους:

Σε περιμένω πάλι, αδελφέ μου.
Έλα και σε προσμένω να ξανάρθεις,
ή πιο καλά ξέρω πως θα 'ρθεις.
Θα 'ρθεις να με πληγώσεις με μαχαίρι
που θα βυθίσεις στην καρδιά μου,
κι ύστερα να την ανεμίσεις στον αγέρα
σαν φλάμπουρο του μίσους σου για μένα.

Η τάση προς το ψέμα και την απάτη μας λέει ο Απόστολος Βακαλόπουλος στο βιβλίο του, ήταν η μεγαλύτερη κατάρρα που έπεσε στη ράχη των Ελλήνων στα χρόνια της σκλαβιάς, η διαστροφή που υπέθαλψε την επίδοση και πολλών άλλων ελαττωμάτων της πονηρίας, της υποκρισίας και της διπροσωπίας.

Ας πάψουμε ακόμη κατ' επιλογήν και μερικά άλλα παραδείγματα από άλλες περιοχές του ελληνικού χώρου, από την περιοχή του Αιγαίου, συγκεκριμένα από την Νάξο, όπου κατά τα τέλη του 17ου αιώνα ζούσε ο Ιησούιτης Sauger, που γνώρισε καλά ιδίως τους νησιώτες. Διαπιστώνει λοιπόν και αυτός, την πονηρία κ.τ.λ. αλλά και την εξυπνάδα, τη ζηηρότητα, τη φυσική ευγλωττία, τη μιμητική τους ικανότητα.

Τα ίδια σχεδόν διαπιστώνει μισόν αιώνα αργότερα προς τα μέσα του 18ου αιώνα και ο Άγγλος περιηγητής Sandwich: ότι οι Έλληνες είναι πανούργοι, πονηροί στις δουλειές τους, κόλακες, ευτελείς, πλάγιοι στους τρόπους, και γενικά προδοτικοί στις υποθέσεις που σχετίζονται με τα συμφέροντά τους, αλλά έχουν ξύπνιο μυαλό, ισχυρές ικανότητες για οποιοδήποτε έργο, με το οποίο καταπιάνονται και οι περισσότεροι είναι εύθυμοι και χαρούμενοι παρά την φτώχεια τους.

Σημειώνει όμως ο Sauger ότι υπάρχουν και Έλληνες τελείως αφεγάδιαστοι, τιμιότατοι, αξιόπιστοι, φρόνιμοι, με όλα τα εθνικά προτερήματα χωρίς ελάττωμα – η αιώνια λαμπρή μειοψηφία -.

Και ο πρόξενος της Γαλλίας στην Θεσσαλονίκη Cousinery διαπιστώνει ότι ο σκληρός ζυγός δεν τους απελπίζει, γιατί τα αρχαία μνημεία τους θυμίζουν τα παλιά μεγαλεία και τους τρέφουν την ελπίδα για την προσεχή απελευθέρωση τους και την επιστροφή στους παλιούς δοξασμένους χρόνους που τους έχουν πάντοτε στον νου τους. Και συνεχίζει πως η μακρόχρονη σκληρή σκλαβιά τους άλλαξε τον χαρακτήρα και πως θα πάρει αιώνες για να επανέλθουν σε κάποια κανονικότητα.

Ο Ρώσος αξιωματικός Ματθαίος Γρηγ. Κοκοβτζόβ είχε κατέβει στην Ελλάδα στα 1770 με τους αδελφούς Ορλόφ και λέει οι Έλληνες είναι εγωιστές και πλεονέκτες. Και για την απόκτηση χρημάτων καταφεύγουν στην απάτη και δεν διστάζουν γι' αυτά να θυσιάσουν συγγενείς και φίλους.

Πληρέστερος αλλά και επιεικέστερος είναι ο χαρακτηρισμός του Γερμανού ιστορικού Karl Mentelssohn Bartholdy: «Το πλατύ κατώτερο στρώμα, που αποτελεί τη βάση του ελληνικού λαού, είναι εύπλαστο, δραστήριο. Κινείται περισσότερο με οδηγό το μυαλό και τον υπολογισμό παρά με θερμότητα, έχει περισσότερη ζηηρότητα και αντίληψη παρά βαθύνοια. Δεν σέβεται τα παραδεδομένα, αλλά φαίνεται να συλλογίζεται μόνο το κέρδος της στιγμής. Η ελαστική του ιδιοσυγκρασία, η ζωηρή του φαντασία και η ακλόνητη αυτοπεποίθηση του μεταβάλλονται σε προσωπική ματαιοδοξία και σε εγωιστική φιλοδοξία. Μολαταύτα ελπιδοφόρα μηνύματα για το μέλλον αυτού του λαού θεωρεί ο Mentelssohn Bartholdy τη δίψα για γνώσεις και μάθηση.

- Επίλογος -

Όλα όσα έχω σημειώσει ως τώρα σε κάβουν ν' ανησυχείς παρακολουθώντας την αποσύνθεση, την κρίση της νεοελληνικής κοινωνίας βλέποντας να τρεκλίζει και να χάνει την ισορροπία του το έθνος των Ελλήνων. Και τρέμεις για το μέλλον αυτού του έθνους που στην αρχαιότητα είχε βάλει τις βάσεις του ευρωπαϊκού πολιτισμού, και που την ανάστασή του στα 1821 την είδαν και τη χαιρέτησαν με ενθουσιασμό απλοί άνθρωποι και διανοούμενοι της Δύσης πιστεύοντας πως γρήγορα θα ξαναπάρει τη θέση του ανάμεσα στα πολιτισμένα κράτη και ίσως θα ξαναμπεί στην πρωτοπορία τους.

Άραγε το ελληνικό έθνος με την ξεχωριστή του μέσα στον κόσμο γλώσσα στην αποστολή του, θ' απογοητεύσει τις σκιές των φιλελλήνων που αγωνίστηκαν γι' αυτό; Θα αφηθεί να χαθεί από εσωτερική σήψη ή από εξωτερικό εχθρό ή από μεγάλα και δυνατά έθνη της Ευρώπης στην κρίσιμη αυτή καμπή, στην οποία η παρουσία του μέσα στην ανθρωπότητα είναι και πρέπει να είναι αναγκαία, όπως στην αρχαιότητα;

Όλα μπορούν να αλλάξουν προς το καλό αν ξανά ακούσουμε με προσοχή τα λόγια εκείνα του πάνσοφου ποιητή, του Βυζαντινού λίγου πριν την κατάρρευση.

**«Ελάτε να κατέβουμε εκεί ψηλά
γιατί ανεβήκαμε πολύ χαμηλά»**

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΟΦΙΤΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 40

Εγώ ποτέ δεν ξέχασα
Ήμουν μικρό παιδάκι
και κάθισα και έγγραφα
ένα ποιηματάκι.

Σηκώθηκα ένα πρωί
κι ακούω την καμπάνα
ο πόλεμος κηρύχθηκε
ήταν το Σαράντα.

Όλοι τους σηκωθήκανε
πάνε να πολεμήσουν
και μες στα σπίτια
μπαίνανε για ν' αποχαιρετήσουν.

Μικρά παιδιά εκλαίγανε,
κλαίγανε κι οι μανάδες
λυπητερά χτυπούσανε
και όλες οι καμπάνες.

Τα νιάτα όλα φύγανε
Πάνε να πολεμήσουν
Κανένας τους δεν ήξερε
πίσω αν θα γυρίσουν.

Στα κάρτα ανεβήκανε
Πρώτη γραμμή και πάνε
Ούτε νερό ούτε ψωμί
Δεν είχανε να φάνε.

Αυτοί που πολεμήσανε
Με όλη την καρδιά τους
Την λευτεριά να δώσουνε
Θέλανε στα παιδιά τους.

Νέοι χαθήκανε πολλοί
Στον πόλεμο που πάνε
Άλλος κουτσός εγύρισε
Και άλλοι έχουν πεθάνει.

Αυτή τη μέρα βρε παιδιά
Πρέπει να την τιμάμε
τους γέρους όταν βλέπουμε
να τους χειροκροτάμε.

Όλοι μες στην Ελλάδα μας
Θέλουμε για να μπουέ
Τα αγαθά μας βρε παιδιά
Θέλουν να κυβερνούνε.

Στο ύψος σου Ελλάδα μας
Πρέπει να σταματήσεις
Και τα αγαθά να πάρουνε
Ποτέ μην τους αφήσεις.

Με τα μεγάλα ψέματα
Κοιτούν να μας γελάσουν
στα ελληνικά τα σύνορα
θέλουμε να περάσουν.

Κάποτε πολεμήσανε
Όλοι οι γονείς μας
Και χάσανε τα νιάτα τους
Γι' αυτά τα σύνορά μας.

Γι' αυτό και δεν θ' αφήσουμε
στα σύνορα να μπουέ
τα νιάτα μας που ξαγρυπνούν
ξέρουν να πολεμούνε.

του **Μαυρόπουλου Β. Ιορδάνη (Πόζο)**

ASA K. JENNINGS

Λίγοι στην Ελλάδα και την Τουρκία γνωρίζουν το όνομά του. Τον Σεπτέμβριο του 1922 τελειώνει ο πόλεμος της Ελλάδας με την Τουρκία. Στις 8 Σεπτεμβρίου ο ελληνικός στρατός εγκαταλείπει την πόλη και οι Τούρκοι μπαίνουν στη Σμύρνη. Αρχίζουν πογκρόμ, ληστείες και δολοφονίες, στις οποίες λαμβάνουν ενεργό μέρος και οι ντόπιοι Μουσουλμάνοι. Στις 15 Σεπτεμβρίου ξεκινά πυρκαγιά, την φωτιά κατευθύνουν προς τις χριστιανικές συνοικίες, φτιάχνοντας διάδρομο με εύφλεκτα υγρά. Στην προσπάθεια να σωθούν από την πυρίνη λαίλαπα, οι περισσότεροι Χριστιανοί στοιβάζονται στην προκουμαία. Οι Τούρκοι στρατιώτες περικυκλώνουν την παραλία, αφήνοντας τον κόσμο χωρίς νερό και τροφή. Πολλοί από αυτούς πέθαναν από την πείνα και την δίψα, άλλοι αυτοκτόνησαν πέφτοντας στη θάλασσα.

Οι φόνοι, οι εμπρησμοί, οι λεηλασίες και οι βανδαλισμοί γίνονταν κάτω από την μύτη των «συμμάχων», που παρακολουθούσαν αδιάφοροι από μακριά τον «συνωτισμό» στην αποβάθρα. Φωτογράφιζαν απαθέστατο το «show», πετώντας μάλιστα πίσω στην θάλασσα τους απεγνωσμένους που έφταναν ως τα πλοία. Προδομένοι από τους ξένους αλλά -το χειρότερο- και από τους Έλληνες όσοι τελικά σώθηκαν, το κατάφεραν ύστερα από την ανθρωπιστική παρέμβαση του Αμερικανού Άσα Τζένινγκς που μεσολάβησε και τελικά ύστερα από δύο ημέρες δόθηκε η δυνατότητα σε χιλιάδες πρόσφυγες να βρουν καταφύγιο στα «Πλοία της Συμπόνιας» και να καταλήξουν στην Ελλάδα.

Προπομπός του Τζένινγκς και φωτεινή εξαίρεση της διεθνούς απάθειας μπροστά στο έγκλημα ήταν ένας άγνωστος Ιάπωνας πλοίαρχος που τις ώρες της μεγάλης σφαγής μόνος αυτός και το πλήρωμα του άδειασαν στην θάλασσα το φορτίο τους για να μαζέψουν όσον το δυνατόν περισσότερες κυνηγημένες ψυχές.

Από τις προκουμαίες έφευγαν οι βάρκες γεμάτες με Έλληνες και Αρμένιους πρόσφυγες, κατευθύνονταν προς τα ξένα πλοία, που παρέμεναν για να υπερασπιστούν και να δεχτούν τους συμπατριώτες τους αλλά δεν είχαν διαταγές να δεχτούν τους ντόπιους για να μην προσβάλλουν τους Τούρκους. Όταν οι βάρκες προσάραζαν στα βρετανικά πολεμικά πλοία και προσπαθούσαν να δέσουν, οι ναύτες έκοβαν τα σκοινιά. Μερικές βάρκες καταποντίστηκαν, τους ανθρώπους τους έριχναν στη θάλασσα και από την προκουμαία άλλοι προτιμούσαν να πνιγούν κι από μόνοι τους. Κάποιοι προσπαθούσαν να ανέβουν στα πλοία αλλά οι Άγγλοι τους έλουζαν με καυτό νερό. Οι Ιταλοί, που έμεναν στη

**Ο άνθρωπος που έσωσε
πάνω από το 15%
των Ελλήνων της
Μικρασίας το 1922
Λίγοι στην Ελλάδα
και την Τουρκία
γνωρίζουν το όνομά του**

θάλασσα της Σμύρνης περισσότερο από τους άλλους, δέχονταν στα πλοία τους όσους κατάφεραν να τους πλησιάσουν. Οι Γάλλοι δέχονταν μόνο όσους μπορούσαν να προφέρουν στα γαλλικά έστω με κακή προφορά «Είμαι Γάλλος, όλα τα χαρτιά μου κάηκαν». Σε λίγο τους Αρμένιους καθηγητές περικύκλωσαν πισσιρίκια και προσπαθούσαν να μάθουν αυτή τη μαγική φράση.

Ο πλοίαρχος του αμερικάνικου αντιτορπιλικού έδιωχνε τα παιδιά, φωνάζοντας: «Μόνο Αμερικανοί!» Στα πολεμικά πλοία οι ξένοι ναυτικοί παρακολουθούσαν με τα κιάλια τη σφαγή και φωτογράφιζαν. Αργότερα άρχισαν να παίζουν οι μπάντες, στραμμένες προς την προκουμαία. Δεν άντεχαν να ακούνε τον κόσμο να σφάζεται.

Όμως ο Τζένινγκς δεν ήταν από τους ανθρώπους που θεωρούσε, ότι «δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα». Ούτε από εκείνους που ξεχώριζε τους ανθρώπους σύμφωνα με το θρησκευτικό τους «πιστεύω». Σύμφωνα με μια αρμενική παροιμία, «μέσα στην καρδιά του κάθε ανθρώπου κοιμάται ένα λιοντάρι».

Όταν ο ελληνικός στρατός εγκατέλειπε τη Σμύρνη, είχε οργανώσει την Επιτροπή Σωτηρίας και παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια στον πληθυσμό. Μετά από την πυρκαγιά η έλλειψη νερού, καυσίμων και γενικώς - της τάξης ταλαιπωρούσε τον κόσμο, και ο Τζένινγκς πήγε στο τουρκικό στρατόπεδο για να συ-

ναντήσει τον Κεμάλ. Οι Τούρκοι έδωσαν στον πάστορα επτά ημέρες για να φυγαδεύσει από την πόλη τον κόσμο, εκτός τους άνδρες 17 - 45 ετών, τους οποίους τους περίμεναν τα στρατόπεδα εργασίας προκειμένου να εργασθούν για να επανορθώσουν τις ζημιές που έγιναν από την ελληνική εκστρατεία.

Να πώς καταγράφει τα σχετικά γεγονότα ο εγγονός του Άσα Τζένινγκς Roger:

«Αφού έγινε η συμφωνία με τον Κεμάλ ο Άσα ζήτησε και έλαβε μια βάρκα με πηδαλιούχο από το Πολεμικό Ναυτικό των ΗΠΑ. Πρώτον, πήγε στο γαλλικό εμπορικό πλοίο «Pierre Loti». Το πλοίο είχε άφθονο χώρο για να αναλάβει τους πρόσφυγες για την ασφάλεια τους σε ένα κοντινό ελληνικό νησί. Ο Γάλλος καπετάνιος δεν ήθελε να εμπλακεί, και απέπλευσε με ένα άδειο πλοίο, ενώ χιλιάδες ικέτευαν να διασωθούν. Μακρύτερα στο λιμάνι ήταν ένα ιταλικό πλοίο, η Κωνσταντινούπολη. Ο Ιταλός καπετάνιος του πλοίου συμφώνησε να αναλάβει 2000 άτομα, αλλά πρώτα έπρεπε να λάβει ένα ποσό. Ο Άσα, το θεώρησε ρεαλιστικό και πλήρωσε το τίμημα - δωροδοκία και επιβιβάστηκαν τα 2000 άτομα. Στη συνέχεια ο Ιταλός καπετάνιος απαίτησε μια αύξηση της δωροδοκίας. Όταν τους παρακάλεσε ο Jennings, οι Ιταλοί είπαν ότι οι Έλληνες μπορεί να μην αφήσουν τους πρόσφυγες να αποβιβασθούν. Ο Άσα απάντησε ότι θα πήγαινε μαζί στο ταξίδι προς το λιμάνι της Μυτιλήνης και θα αναλάμβανε την ευθύνη για την αποβίβαση.

Όταν το πλοίο έφθασε στην Μυτιλήνη ο Άσα Κ. Jennings είδε με έκπληξη Έλληνες στρατιώτες παντού και τα πλοία να βρίσκονται αγκυροβολημένα. Δεν υπήρχαν προβλήματα να βγουν οι πρόσφυγες από το πλοίο και ο Άσα πήγε στο ελληνικό αρχηγείο του Στρατού. επανειλημμένα ζήτησε από τον Έλληνα στρατηγό Φράγκου τα πλοία για την απομάκρυνση των προσφύγων από τη Σμύρνη. Οι Τούρκοι είχαν εγγυηθεί την ασφαλή διέλευση καθώς και το Ναυτικό των ΗΠΑ είχε υποσχεθεί προστασία των ελληνικών εμπορικών πλοίων. Ο Στρατηγός επανειλημμένα αρνήθηκε να θέσει στην διάθεση του τα πλοία και ο Άσα ήταν πολύ απογοητευμένος με τον στρατηγό Φράγκου, έναν Έλληνα ο οποίος ήταν απρόθυμος να σώσει 300.000 από τους συμπατριώτες του. Ωστόσο, Jennings δεν γνώριζε εκείνη την ώρα ότι ο στρατηγός ήταν μέρος μιας ομάδας Ελλήνων αξιωματικών που σχεδίαζαν πραξικόπημα εναντίον της ελληνικής κυβέρνησης. Οι αξιωματούχοι χρειάζονταν τα πλοία και τους στρατιώτες για να κερδίσουν την εξουσία και ήταν πιο σημαντικό γι' αυτούς από τις ζωές τόσων ανθρώπων.

Καθώς ο Άσα εξαγριωμένος βγήκε από μια συνάντηση χωρίς το πρωί με τον στρατηγό είδε ένα θωρηκτό να μπαίνει στο λιμάνι. Ο Άσα Jennings επιβίβαστηκε στο ελληνικό θωρηκτό Κιλκίς. Ο καπετάνιος του, Θεοφανίδης ήταν πολύ πρόθυμος να βοηθήσει παρά το γεγονός ότι ένας ανώτερος στρατιωτικός είχε απορρίψει τον Άσα. Ο Άσα στη συνέχεια προχώρησε σε μια σειρά από μηνύματα για τον Έλληνα Πρωθυπουργό, τα οποία ο καπετάνιος Θεοφανίδης μετέφραζε στα ελληνικά. Τα μηνύματα εστάλησαν από την αίθουσα ραδιοφώνου (ασυρμάτου) ως κωδικοποιημένα μηνύματα για ασφάλεια.

Στην αρχή η απάντηση ήταν ότι ο πρωθυπουργός κοιμόταν. Ο Άσα ζήτησε ο πρωθυπουργός να ξυπνήσει. Στη συνέχεια, ο πρωθυπουργός ήθελε μια συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Αγγελιοφόροι έπρεπε να σταλούν σε όλη την Αθήνα για να αφυπνίζουν τους υπουργούς να παραστούν στη συνεδρίαση. Ο Άσα είχε επαθήμερη προθεσμία και βρισκόταν αντιμέτωπος με κυβερνητικούς αξιωματούχους που δεν συμμερίζονται την αίσθηση του επείγοντος. Τέλος ο Πρωθυπουργός και η κυβέρνησή του, απάντησε λέγοντας ότι δεν θα μπορούσαν τα πλοία να πάνε στη Σμύρνη. Φοβόντουσαν ότι οι Τούρκοι θα συλλαμβάνανε τα πλοία και θα εισέβαλαν στην συνέχεια στα ελληνικά νησιά.

Ύστερα από αυτό ο Άσα έστειλε τελεσίγραφο. Εάν τα πλοία δεν διατίθεντο για τη διάσωση των Ελλήνων και άλλων στη Σμύρνη, το επόμενο μήνυμα του Άσα δεν θα ήταν σε κώδικα. Το μήνυμα θα σταλεί ανοιχτό έτσι ώστε ο κόσμος θα γνωρίζει ότι η ελληνική κυβέρνηση επέτρεψε τους Τούρκους να σκοτώσουν 500.000 Έλληνες πολίτες. Ο εκβιασμός λειπούργησε. Όλα τα πλοία στην περιοχή τέθηκαν υπό έλεγχο Άσα καθιστώντας τον προσωπικά υπεύθυνος για κάθε πλοίο που θα χανόταν. Οι καπετάνιοι των εμπορικών πλοίων ενημερώθηκαν ότι η ελληνική κυβέρνηση είχε

επιτάξει τα πλοία τους και άρχισαν να σηκώνουν ατμό για την Σμύρνη.

Οι καπετάνιοι φοβόντουσαν να μπουέ σε ένα τουρκικό λιμάνι. Κάποιοι είπαν ότι τα πλοία τους είχαν μηχανικά προβλήματα και δεν θα είναι σε θέση να κάνουν το ταξίδι. Ο καπετάνιος Θεοφανίδης διέταξε τους καπετάνιους των εμπορικών πλοίων για μια συνάντηση στο θωρηκτό Κιλκίς. Ενημέρωσε τους καπετάνιους των εμπορικών πλοίων ότι θα αντιμετωπίσουν στρατοδικείο εάν τα πλοία τους δεν ήταν έτοιμα να φύγουν από τα μεσάνυχτα. Όλα τα πλοία έπλεαν τα μεσάνυχτα με τον Asa στο πρώτο πλοίο.

Όλα τα πλοία στο Αιγαίο τίθενται στη διάθεσή σας για την απομάκρυνση των προσφύγων της Σμύρνης. Του παραχώρησαν 26 πλοία, με τα οποία κατάφερε να βγάλει πάνω από 350.000 άτομα (οι Τούρκοι έδωσαν παράταση μέχρι 11 ημέρες). Ταυτόχρονα έφτασαν εκκλήσεις για βοήθεια και από άλλα λιμάνια. και η ελληνική κυβέρνηση αύξησε τον αριθμό των πλοίων σε 55.

Όταν η απομάκρυνση των προσφύγων από την Σμύρνη ολοκληρώθηκε οι Τούρκοι αξιωματούχοι επέτρεψαν τον Asa να πάει τα πλοία σε όλα τα λιμάνια από την Μαύρη Θάλασσα ως τη Συρία.

Ένας άγνωστος ένα παιδί για τα θελήματα στην Χριστιανική Ένωση, ο πιο ασυνήθιστος «ναύαρχος» στην ιστορία, ο 44χρονος Αμερικανός Asa Τζένινγκς (1877 - 1955), καμπούρης με 1.60 μπόι μεθοδιστής πάστορας έγινε διοικητής όλου του ελληνικού στόλου. Κάνοντας δυο δρομολόγια, ο Τζένινγκς φυγάδεψε 58.000 άτομα. Τα πλοία του αμερικανικού και αγγλικού στόλου άρχισαν επίσης να μεταφέρουν κόσμο, και προς τα τέλη του Οκτώβρη την Τουρκία εγκατέλειψαν 200.000 άτομα.

Μέχρι το Δεκέμβριο 500.000 άνθρωποι είχαν σωθεί. Ο πατριάρχης της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας ανέφερε ότι 1.250.000 άνθρωποι απομακρύνθηκαν με ασφάλεια μέχρι η επιχείρηση διάσωσης να ολοκληρωθεί.

Η ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζοντας ότι Asa K. Jennings απέκτησε το σεβασμό, τη φιλία και την εμπιστοσύνη του Μουσταφά Κεμάλ και της τουρκικής κυβέρνησης τον διόρισε να είναι ο διπλωμάτης που εκπροσωπεί την Ελλάδα για τον επαναπατρισμό των αιχμαλώτων πολέμου στη Συνθήκη της Λωζάννης.

Για την υπηρεσία του στην Ελλάδα, στον Asa Jennings K. απονεμήθηκε το υψηλότερο στρατιωτικό παράσημο στην Ελλάδα το Μετάλλιο Στρατιωτικής Αξίας και η υψηλότερη πολιτική διάκριση. Αυτή ήταν η πρώτη φορά στην ελληνική ιστορία που ένα άτομο έλαβε τις υψηλότερες στρατιωτικές και μη στρατιωτικές διακρίσεις ταυτόχρονα.

Ο Asa Τζένινγκς πέθανε το 1955. Λίγοι στην Ελλάδα και την Τουρκία γνωρίζουν το όνομά του. Και δεν υπάρχει ούτε ένα μνημείο, αφιερωμένο στον άνθρωπο, που έσωσε πάνω από το 15% του πληθυσμού της Ελλάδος.

ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΒΟΥΡΛΙΩΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ
Το κείμενο μας το παραχώρησε η
κα. Νίκη Βαρυτιμίδου

"Το όνειρο"

Στης θάλασσας τα κύματα
η σκέψη μου πλανάται.
Σε ιερό προορισμό,
ποτέ δεν λησμονάται.

Σε ένα παλαιό βασίλειο,
σε πόλη σκλαβωμένη.
Απ' τις διχόνοιες των Ρωμιών
σε Οθωμανούς δοσμένη.

Στ' αρχαία τείχη ν' ανεβώ,
στο έρκος Κομνηνών
και στο ωραίο Μίθριον,
όρος των εθνικών.

Δώσε, Θεέ μου, την χαρά,
την ευλογία για να ζήσω,
της Τραπεζούντος ποθητής
το άγιο χώμα να πατήσω.

Σπάρτακος Τανασιδης (Ξάνθη)

Α.Π.Σ. «ΕΘΝΙΚΟΣ»

Τα νέα της ομάδας μας

Έχει ολοκληρωθεί την Κυριακή 17 Δεκεμβρίου ο πρώτος γύρος του πρωταθλήματος της Β' Ερασιτεχνικής κατηγορίας της Ε.Π.Σ. Πιερίας, με την ομάδα του χωριού μας να κλείνει τον πρώτο γύρο του πρωταθλήματος με ευρεία νίκη 4 - 0 επί του Παμβρουακού Βρύας και σκαρφάλωσε στο βαθμολογικό πίνακα και βρίσκεται στο γκρουπ των ομάδων που θα διεκδικήσουν την άνοδο στην Α' κατηγορία της Ε.Π.Σ. Πιερίας μέσω της διαδικασίας των μπαράζ, ελπίζοντας βέβαια και η πορεία της ομάδας στον δεύτερο γύρο να είναι εξίσου καλή και νικηφόρα. Παρακάτω παρατίθενται τα αποτελέσματα που έφερε στις τελευταίες 11 αγωνιστικές η ομάδα μας, και η βαθμολογία όπως έχει στη λήξη του πρώτου γύρου του πρωταθλήματος.

Εθνικός Κατερίνης - Εθνικός Ν. Τραπεζούντας 0 - 0
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Απόλλων Ράχης 1 - 2
Απόλλων Λιτοχώρου - Εθνικός Ν. Τραπεζούντας 1 - 0
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Πίνδος Α. Αγιάνη 4 - 0
Αναγέννηση Σβορώνου - Εθνικός Ν. Τραπεζούντας 0 - 0
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Μακεδόνες Πιερίων 0 - 1
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Δόξα Μοσχοχωρίου 3 - 0
Πρόοδος Π. Κεραμιδίου - Εθνικός Ν. Τραπεζούντας 0 - 0
Ατρόμητος Κατερίνης - Εθνικός Ν. Τραπεζούντας 0 - 1
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Αναγέννηση Κολινδρού 0 - 2
Εθνικός Ν. Τραπεζούντας - Νέος Παμβριακός 4 - 0

Η βαθμολογία (15 αγωνιστικές)

1. Αναγέννηση Κολινδρού 42
2. Εθνικός Κατερίνης 34
3. Απόλλων Λιτοχώρου 27
4. Δόξα 10 Μοσχοχωρίου 26
5. Νέος Παμβριακός 25
6. Πιερικός Ρυακίων 24
7. Εθνικός Νέας Τραπεζούντας 24
8. Πρόοδος Παλαιού Κεραμιδίου 23
9. Αναγέννηση Σβορώνου 21
10. Πίνδος Άνω Αγιάνη 20
11. Απόλλων Ράχης 20
12. Ατρόμητος Κατερίνης 19
13. Ταύρος Ελάφου 19
14. Μακεδόνες Πιερίων 17
15. Διγενής Αλωνίων -6*
16. 25η Μαρτίου -6*

*Αποχώρησαν από το πρωτάθλημα.

Το Σάββατο 9 Δεκεμβρίου στο κέντρο «ΘΕΑΜΑ» πραγματοποιήθηκε ο ετήσιος χορός της ομάδας μας με τον Ματθαίο Τσαχουρίδη και τα παιδιά του χωριού μας Αλέξανδρο Αλχαζίδη, Σταύρο Χαραλαμπίδη και Βαγγέλη Παραδεισόπουλο στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Το Δ.Σ. ευχαριστεί πολύ όλους όσους παρευρέθηκαν.

Με εκτίμηση το Δ.Σ. Εθνικού Ν. Τραπεζούντας
Επιμέλεια : Βασιλική Χαραλαμπίδου

Ευχόμαστε σε όλους
καλά Χριστούγεννα
και ένα νέο έτος γεμάτο υγεία,
χαμόγελα και αγάπη.

Εορταστικές Εκδηλώσεις του Αγίου Δημητρίου στο Περίβλεπτο

Σύντομο Ιστορικό του Χωριού

Το χωριό Περίβλεπτο (Καραγκιόζ) βρίσκεται δυτικά του Δήμου Παρανεστίου του Νομού Δράμας. Είναι ένα ορεινό χωριό, κτισμένο σε υψόμετρο 650 μέτρων, με εξαιρετικό ξηρό κλίμα. Από το Παρανέστι φαίνεται σαν αεροφωλιά σε μια από τις κορυφές των καταπράσινων βουνών του Δήμου.

Κατοικήθηκε από πρόσφυγες του Πόντου, και συγκεκριμένα από τα χωριά του Όφη, οι ονομαζόμενοι οφλίδες και από τα χωριά Αργυρούπολης ή Κουμουσχανέ, εξού και το κουμουσχαναλίδες.

Όταν οι παππούδες μας αφίχθηκαν στο χωριό διαπίστωσαν ότι σε πολλά σπίτια κατοικούσαν ήδη «Τούρκοι». Σύμφωνα με τα λεγόμενα της αείμνηστης γιαγιάς μου της Ροδάμα «Το σπίτι που μας παραχωρήθηκε το κατοικούσαν Τούρκοι, οι οποίοι μας φιλοξένησαν ανθρώπινα, μας παραχώρησαν χώρο για να μείνω με τα τέσσερα ορφανά παιδιά μου. Για τρεις ή τέσσερις μήνες ζούσαμε ήσυχα μαζί τους στον μοιρασμένο χώρο του σπιτιού τους». Βλέπετε, οι λαοί δεν έχουν να μοιράσουν τίποτα, δεν τρέφουν μισαλλοδοξία και μίσος για αλληλοεξόντωση μεταξύ τους, εάν δεν υποδαυλίζονται σκόπιμα από σκοτεινές δυνάμεις, συμπαρασύροντάς τους σε αιματηρούς πολέμους και ξεριζωμούς. Μεταξύ των ξεριζωμένων ήταν και οι παππούδες-γονείς μας που ήρθαν από τον μακρινό Πόντο και εγκαταστάθηκαν στο χωριό αυτό το 1923. Αλλά και οι «Τούρκοι» που το κατοικούσαν, αναγκάστηκαν να ξεριζωθούν, να φύγουν για την Τουρκία, σύμφωνα με το πνεύμα της Συνθήκης της Λωζάνης που προέβλεπε την εκτέλεση της ανταλλαγής των πληθυσμών με κριτήριο μόνο το θρήσκευμα. Η λανθασμένη κατά την άποψή μου ανωτέρω απόφαση, διαίρεσε έναν λαό σε δύο Έθνη.

Κατά την διάρκεια της βουλγαρικής κατοχής και του καταραμένου αδελφοκτόνου πολέμου, στην δεκαετία του 50, οι κάτοικοι του χωριού αναγκάστηκαν και πάλι να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, να πάρουν το δρόμο της προσωρινής προσφυγιάς. Μετά την αποχώρηση των Βουλγάρων και την λήξη του εμφυλίου πολέμου, επέστρεψαν στο χωριό για να συνεχίσουν να καλλιεργούν τα χωράφια τους και να εκτρέφουν τα ζώα τους για να επιβιώσουν. Η ζωή όμως στο χωριό δεν είχε καμιά προοπτική βελτίωσης παρά την σκληρή δουλειά τους. Έτσι, εμείς τα παιδιά τους μη βλέποντας κανένα μέλλον παραμένοντας στο χωριό, ο ένας μετά τον άλλον, τράβηξε το δρόμο του, εγκαταλείποντας το χωριό, άλλοι για Γερμανία, άλλοι για Δράμα, Χωριστή, άλλοι για Θεσσαλονίκη, Κατερίνη και Αθήνα. Αποτέλεσμα, στην δεκαετία του 70 το χωριό μας να ερημωθεί. Βλέπετε η προσφυγιά μας δεν έχει τέλος, αλλά αυτή την φορά με την θέλησή μας, αποβλέποντας σε ένα καλύτερο μέλλον.

Σήμερα το χωριό αυτό δεν μας θυμίζει το παλιό εκείνο γεμάτο από ζωή χωριό, αποτελούμενο από 45 οι-

Το μονοθέσιο Δημοτικό μας Σχολείο

κογένειες και πάνω από 300 κατοίκους, με ένα σχολείο γεμάτο από παιδιά και φυσικά με την εκκλησία του του Αγίου Δημητρίου, που όταν είχαμε Παπά τις Κυριακές-εορτές, στην Θεία Λειτουργία όλοι οι κάτοικοι με βαθιά πίστη εκκλησιάζονταν.

Παρόλα αυτά έχει ένα δραστήριο σύλλογο, τον Πολιτιστικό Ποντιακό Σύλλογο Περιβλέπτου «Η ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑ» με Πρόεδρο τον Παύλο Σοφιάδη που κρατά ζωντανά τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις που κληροδοτήσαμε από τους παππούδες μας, γνωρίζοντας ότι λαός που τα ξεχνά δεν έχει ούτε παρόν ούτε μέλλον. Επειδή όμως έχουμε παρελθόν, και με τέτοιους δραστήριους απογόνους είναι βέβαιον ότι έχουμε παρόν αλλά θα έχουμε και μέλλον.

Για να κάνουμε όμως τα όνειρά τους πραγματικότητα θα πρέπει όλοι μας να τους βοηθήσουμε. Γι' αυτό, τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο στις εορταστικές εκδηλώσεις του χωριού του Αγίου Δημητρίου, να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να παραβρεθούμε στις εκδηλώσεις αυτές που προετοιμάζει ο Σύλλογος.

Αισθανθήκαμε τυχεροί, που παραβρεθήκαμε και στις φετινές εορταστικές εκδηλώσεις του χωριού για να τιμήσουμε τον Άγιο του. Σ' αυτό συνετέλεσε και η καλή φθινοπωρινή ημέρα.

Το πρωί παρακολούθησαμε την Θεία Λειτουργία. Στην συνέχεια όλοι οι εκκλησιαζόμενοι συγκεντρωθήκαμε στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας όπου φωτογραφηθήκαμε, χαιρετηστήκαμε, αγκαλιαστήκαμε σαν καλοί χριστιανοί, συγχωριανοί, φίλοι από τα παλιά και κατά το πλείστον συγγενείς μεταξύ μας. Με κάποιους είχαμε χρόνια να συναντηθούμε, ακόμη και από τα σχολικά μας χρόνια. Δεν μπορώ να περιγράψω σε μια στήλη της εφημερίδας, αυτό που ενδόμυχα αισθανθήκαμε. Ταξιδέψαμε νοερά στο παρελθόν, στα παιδικά, σχολικά μας χρόνια βλέποντας τα γκρεμισμένα σπίτια μας, το σχολείο, την εκκλησία, όλα μας θύμιζαν τα παιδι-

κά μας εκείνα αθάνα χρόνια. Επίσης, νοερά επικοινωνήσαμε με τις άνωμες ψυχές των παππούδων μας που ήρθαν από τον μακρινό Πόντο, φέροντας μαζί τους την πίστη τους, την γλώσσα τους, την λύρα και τα τραγούδια τους και φυσικά τις παραδόσεις τους. Ήταν φτωχοί υλικά, αλλά πλούσιοι και ευτυχισμένοι στην ψυχή. Είχαν έμφυτη την φιλοξενία, την ανθρωπιά, την ειλικρίνεια στα καλά ανθρώπινα χαρακτηριστικά τους, που σήμερα σπανίζουν. Παρά την φτώχεια τους δεν τους έλλειπε το γέλιο και τα ανέκδοτα. Έκαναν το πόνο της προσφυγιάς τους τραγούδι και κάτω από τους ήχους της λύρας, λες και τους μεθούσε ο ήχος της, χόρευαν, χόρευαν, χόρευαν ασταμάτητα τους ζωηρούς ποντιακούς χορούς, με ένα απλό, λιτό μεζέ, λίγο τουρσί, λίγο τυρί, καμιά ελιά και ψωμί και με λίγο κρασί (ρετσίνα) ή ούζο. Χόρευαν σε κάθε ευκαιρία, σε γάμους, σε πανηγύρια, σε εορτές κλπ., σαν να ήθελαν να ξεχάσουν με τον χορό, τον πόνο για τις χαμένες τους πατρίδες. Όλα αυτά ήρθαν κινηματογραφικά στις σκέψεις μας, πλημμυρίζοντάς μας από ρίγη συγκίνησης αναπολώντας το παρελθόν. Μόνο αν βρεθείς στο χωριό θα νιώσεις έτσι όπως ένιωσα, όπως νιώσαμε

Το ευχάριστο γεγονός στις φετινές εορταστικές εκδηλώσεις του Αγίου Δημητρίου ήταν η μεγάλη προσέλευση-συμμετοχή του κόσμου. Με χαρά διαπίστωσα ό-

Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου

τι εκκλησία ήταν γεμάτη από πιστούς όχι μόνο με ρίζες από το χωριό μας αλλά και από πιστούς που δεν είχαν καταγωγή από το χωριό μας ή από τον Πόντο, Τους ευχαριστούμε για την τιμή που μας έκαναν και τους περιμένουμε και του χρόνου.

Στην συνέχεια, γεμίσαμε την αίθουσα συνεστιάσεων για την καθιερωμένη ποντιακή εορτή, με χορούς, τραγούδια, και καλό φαγητό για τα οποία φρόντισαν τα παιδιά του Συλλόγου.

Μεταξύ των συμμετεχόντων στους χορούς ήταν και μια πρώτης γενιάς γιαγιά, η Πολυξένη Μαυρίδου ετών 91 που χόρευε με τον υιό της Σίμο Μαυρίδη ετών 71. Μας προκάλεσε τον θαυμασμό μας, με την ζωντάνια και τον ρυθμό του χορού που κρατούσε χωρίς να υστερεί από τους κατά πολύ μικρότερους της σε ηλικία. Της ευχόμαστε να είναι πάντα καλά, να χορεύει μέχρι τα 100 της χρόνια. Συγχαρητήρια και στον υιό της Σίμο που κάθε χρόνο φέρνει την μάνα του στο χωριό, χαρίζοντάς της έτσι αναμνήσεις και ζωή. Η κίνηση αυτή του Σίμου ως αποτελεί παράδειγμα σε όλους μας. Δεν μπορείτε να καταλάβετε πόση χαρά θα προσφέρετε στους γονείς σας, και πόσες ευχές θα λάβετε. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη μας την λαϊκή παροιμία "Ευχές γονέων στηρίζουν θεμέλια οίκων". Σας το συμβουλεύω, γιατί όταν επί 40 χρόνια έφερα την μάνα μου στην εορτή του Αγίου Δημητρίου στο χωριό, έβλεπα στο πρόσωπό της ζωγραφισμένη την απέραντη χαρά και ευτυχία που ένιωθε βλέποντας το χωριό που γεννήθηκε, μεγάλωσε, και της γέμιζε αναμνήσεις.

Κατά την διάρκεια της εορτής, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Παύλος Σοφιάδης απεύθυνε χαιρετισμό στους παρευρισκόμενους. Στην συνέχεια κάλεσε στην έδρα τον Πρόεδρο του Συλλόγου "Αλέξανδρος Υψηλάντης" της Νέας Τραπεζούντας - Κατερίνης Βασίλειο Ε. Παραδεισόπουλο, για να απευθύνει και αυτός με την σειρά του χαιρετισμό στους συνεορτάζοντες. Στην συνέχεια μίλησε ο Χρήστος Δ. Γιανταμίδης που αναφέρθηκε συνοπτικά στο ιστορικό της ημέρας, στις άοκνες και ανι-

Τα εναπομείναντα σπίτια στο Περίβλεπτο

Από το άρμπουμ της Τιαγιάς

Ταξίδι στο χρόνο μέσα από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο του συλλόγου μας.

Αρχείο : Αβραμίδου - Παπαδοπούλου Ειρήνη

1.

4.

5.

2.

3.

Φώτο 1: Γάμος στη Νέα Τραπεζούντα

Φώτο2: Στην ταράτσα του σπιτιού του Αραβίδη Ανέστη το 1957. Αναμνηστική φωτογραφία με φόντο την εκκλησία της Ζωδόχου Πηγής με το καμπαναριό και το Δημοτικό Σχολείο. Από αριστερά: Παπαδόπουλος Γιώργος – Αβραμίδου-Παπαδοπούλου Ειρήνη – Μαυρόπουλος Ιωάννης.

Φώτο 3: Στο πανηγύρι στην Αγία Τριάδα Κάτω Αγίου Ιωάννου.

Από αριστερά: Μαυροπούλου Άννα – Κοσμίδου Αγγελική – Μαυροπούλου Αγγελική – Αβραμίδου-Παπαδοπούλου Ειρήνη – Μαυροπούλου Ελένη – Μαυροπούλου Έλλη, και καθιστοί από αριστερά: Λυκίδου-Σταυριανίδου Ιφιγένεια – Αλχαζίδου Αγγελική.

Φώτο 4: Βόλτα στον κεντρικό δρόμο του χωριού το 1959.

Από αριστερά: Μαυροπούλου Σούλα – Αδαμίδου Δωροθέα – Γεωργιάδης Δημήτριος – Μαυροπούλου-Γεωργιάδου Έλλη – Βασιλειάδης Αναστάσιος και Γεωργιάδης Μιχαήλ.

Φώτο 5: Ο γάμος του Δημητρίου Γεωργιάδη το Πάσχα του 1958.